

I. ȘTIRI PE SCURT

Integrare Europeană

- Populația Moldovei se pronunță în continuare pro UE și contra NATO. Infotag. 11.05.2010.
- Cooperarea cu Germania reprezintă cel mai mare interes al Moldovei – Vladimir Filat. Infotag. 12.05.2010.
- UE va susține Moldova pe calea reformelor. Infotag. 14.05.2010.
- UE se pronunță pentru reluarea neîntârziată a negocierilor în formatul 5 plus 2. Infotag. 18.05.2010.
- NATO discută reformele militare în Moldova. Infotag. 20.05.2010.
- Moldova și Elveția au semnat un acord de facilitare a regimului de vize. Infotag. 21.05.2010.
- Iurie Leancă a reiterat angajamentul ferm al R.Moldova în implementarea Parteneriatului Estic. Interlic. 25.05.2010.
- Desființarea posturilor reprezentanților speciali UE în Moldova și Caucaz. Interlic. 31.05.2010.

România – Republica Moldova

- România a acceptat candidatura noului ambasador al R. Moldova. Infotag. 10.05.2010.
- Moldova și România, în dialog economic la Chișinău. Interlic. 25.05.2010.

Ucraina – Republica Moldova

- Activitatea unor puncte de trecere, situate la frontiera moldo-ucraineană, temporar, a fost sistată. Interlic. 25.05.2010.
- Rusia și Ucraina pledează pentru crearea în Moldova a unui spațiu juridic, economic și de securitate unic. Infotag. 18.05.2010.

Rusia – Republica Moldova

- Vlad Filat s-a întâlnit ieri seara târziu cu Vladimir Putin. Info-Prim-Neo. 22.05.2010.
- Viitorul Moldovei se află în sfera de influență a Rusiei – analistul politic transnistrean. Infotag. 19.02.2010.
- Lavrov: Rusia susține integritatea teritorială a Republicii Moldova. Interlic. 27.05.2010.
- Vizita lui Iurie Leancă la Moscova. Interlic. 28.05.2010.

Conflictul Transnistrean

- Victor Osipov pledează la Washington pentru reluarea negocierilor în format 5 plus 2. Interlic. 04.05.2010.
- Deblocarea comerțului transnistrean de către Ucraina și Rusia este o speculație, oficiali din guvernul moldovean. Info-Prim-Neo. 13.05.2010.
- Guvernul de la Chișinău pledează în continuare pe diminuarea factorului militar în regiunea transnistreană. Info-Prim-Neo. 18.05.2010.
- Luni la Astana au demarat consultările în problema reglementării transnistrene. Infotag. 25.05.2010.
- Exportul Transnistriei a crescut cu 19%. Infotag. 28.05.2010.
- Sub pretextul elementelor scutului SUA în România, Rusia își va permanentiza prezența militară în Transnistria. Interlic. 28.05.2010.

II. OPINII, COMENTARII, INTERVIURI

- Interviu cu Iulian Fruntasu și Igor Munteanu: Rusia - UE: ambiguitățile și incompatibilitățile unei relații politice. Radio Europa Liberă. 06.06.2010.
- Kurt Fleckenstein: Conflictul înghețat blochează admiterea în UE. Radio Europa Liberă. 31.05.2010.
- Interviu cu Mihai Ghimpu: Încotro Republica Moldova? Radio Europa Liberă. 31.05.2010.
- Declarația de la Sarajevo și Parteneriatul estic. Radio Europa Liberă. 03.06.2010.
- Interviu cu Vlad Lupan: Perspectivile relațiilor moldo-ucrainiene după Declarația de la Kiev. Radio Europa Liberă. 21.05.2010.
- Interviu cu Anneli Ute Gabanyi: Declarația de la Kiev - „kozaciok-ul” ruso-ucrainean contra Moldovei. Radio Europa Liberă. 18.05.2010.
- Dezacordul diplomatic al Chișinăului față de declarația de la Kiev. Radio Europa Liberă. 18.05.2010.
- Dezacordul diplomatic al Chișinăului față de declarația de la Kiev. Radio Europa Liberă. 18.05.2010.

- **Interviu cu Vlad Filat: Problema transnistreană nu ține doar de discuțiile moldo-ruse. Radio Europa Liberă. 24.05.2010.**
- **Interviu cu Oazu Nantoi, Vlad Lupan, Valentin Krilov: Nodul gordian al reglementării transnistrene. Radio Europa Liberă. 23.05.2010.**
- **Interviu cu Vlad Spânu: O manifestare de forță a Rusiei în problema transnistreană. Radio Europa Liberă. 18.05.2010.**
- **Interviu cu Vlad Filat: Am reușit să asigurăm supraviețuirea țării și să punem bazele dezvoltării din continuare. Infotag. 02.06.2010.**

I. ȘTIRI PE SCURT

- 12 mai** Prim-ministrul Vlad FILAT a avut astăzi o întrevedere cu Cancelarul Federal al Germaniei, Angela MERKEL, în cadrul vizitei pe care o întreprinde în această țară. În cadrul întrevederii au fost abordate subiecte ce țin de colaborarea bilaterală dintre cele două țări, posibilitățile de aprofundare a acesteia, aspirațiile europene ale Republicii Moldova etc.
- 15 mai** Prim-ministrul Vlad FILAT și Comisarul european pentru extindere și politica europeană de vecinătate, Stefan FULE au semnat astăzi Memorandumul privind Programul comprehensiv de consolidare a capacităților instituțional.
- 17 mai** Înalțul Reprezentant al Uniunii Europene pentru Afaceri Externe și Politică de Securitate a făcut o Declarație privind reglementarea transnistreană. Astăzi, 17 mai 2010, dna Catherine Ashton, Înalțul Reprezentant al Uniunii Europene pentru Afaceri Externe și Politică de Securitate, Vicepreședinte al Comisiei Europene, a făcut o Declarație privind reglementarea transnistreană.
- 20 mai** Reuniunea Platformei de Cooperare a Parteneriatului de Mobilitate RM-UE. La 21 mai 2010, la Chișinău, va avea loc reuniunea Platformei de Cooperare a Parteneriatului de Mobilitate RM-UE, în cadrul căreia vor fi abordate diverse aspecte legate de implementarea proiectelor din cadrul acestuia pentru perioada 2009 și primul trimestru 2010. Platforma de Cooperare a fost instituită la Chișinău și este o structură de monitorizare și coordonare a implementării Parteneriatului.
- 21 mai** Prim-ministrul Vlad FILAT a participat astăzi la Sankt-Petersburg (Rusia) la Summit-ul șefilor de guvern din Comunitatea Statelor Independente. În cadrul Summit-ului, au fost abordate chestiuni ce țin de colaborarea statelor-membre în cadrul Comunității, de sporirea eficienței cooperării bilaterale și multilaterale.
- 22 mai** Prim-ministrul Vlad FILAT a avut ieri seara târziu, la Sankt-Petersburg (Rusia), o întrevedere cu omologul său rus Vladimir PUTIN. În cadrul întrevederii au fost abordate subiecte ce țin de stadiul actual al relațiilor bilaterale, problemele

existente și posibilitățile de soluționare a acestora.

- 25 mai Iurie Leancă a participat la reuniunea Miniștrilor Afacerilor Externe ai Parteneriatului Estic. La 24 mai 2010, dl Iurie Leancă, Viceprim-ministru, Ministrul Afacerilor Externe și Integrării Europene, și dna Natalia Gherman, Viceministru, au participat la Reuniunea Miniștrilor Afacerilor Externe ai Parteneriatului Estic, organizată în orașul Sopot, Polonia.
- 25 mai Iurie Leancă a participat la reuniunea Miniștrilor Afacerilor Externe ai Parteneriatului Estic. La 24 mai 2010, dl Iurie Leancă, Viceprim-ministru, Ministrul Afacerilor Externe și Integrării Europene, și dna Natalia Gherman, Viceministru, au participat la Reuniunea Miniștrilor Afacerilor Externe ai Parteneriatului Estic, organizată în orașul Sopot, Polonia.
- 28 mai La Chișinău s-a discutat facilitarea regimului de vize. În zilele de 26 și 27 mai curent, la Chișinău a avut loc cea de-a III-a reuniune a Comitetului mixt de evaluare a implementării Acordului de readmisie a persoanelor cu ședere ilegală dintre UE și RM și cea de-a V-a reuniune a Comitetului mixt de evaluare a implementării Acordului de facilitare a regimului de vize dintre UE și RM. Delegația RM a fost condusă de dl Mihai Capățină, Secretar General al Ministerului Afacerilor Externe și Integrării Europene.

Integrare Europeană

- **Populația Moldovei se pronunță în continuare pro UE și contra NATO. Infotag. 11.05.2010.**

Cetățenii R. Moldova se pronunță în continuare pro integrare europeană și contra alipirii la blocul militar NATO, potrivit unui sondaj realizat de IMAS-INC Chișinău. 62 la sută din respondenți sînt gata să voteze în cadrul unui referendum pentru aderarea la UE și doar 14% ar vota împotriva. În același timp, 36% din respondenți sînt contra aderării la NATO, iar 19% - pentru. În cel de-al doilea caz mai există și 28% de indeciși. Populația preferă doctrinele de stînga. Astfel, comunismul iese pe primul loc cu 31% de popularitate, iar social-democrația este pe locul trei cu 12%. Ideologiile liberale sunt simpatizate de 23% respondenți. Creștin-democrații au susținere doar la 2% din populație, iar naționaliștii se rezumă la un singur procent de simpatizanți. Nota Redacției: În cadrul barometrului socio-politic din octombrie 2009, pentru UE s-au pronunțat 63%, contra – 12%, iar contra NATO ar fi votat 37% și 26 la sută pentru. Marja de eroare a sondajului este de $\pm 3\%$. <http://www.infotag.md/noutati/583249/>

- **Cooperarea cu Germania reprezintă cel mai mare interes al Moldovei – Vladimir Filat. Infotag. 12.05.2010.**

Cooperarea cu Germania reprezintă cel mai mare interes al Moldovei, a spus prim-ministrul Vladimir Filat la deschiderea de marți seara a expoziției mobile „Moldovamobil” la Berlin. Premierul a spus că în Moldova deseori se spune că prietenul la nevoie se cunoaște. „Germania este prietenul Moldovei, deoarece a susținut și susține republica pînă la alegeri, în timpul alegerilor și, mai ales, după acestea”, a menționat Filat. Potrivit lui, delegația moldovenească a vizitat Muzeul Societății Nemților Basarabeni din Stuttgart, al cărui direct a amintit că președintele în exercițiu al Germaniei este neamț basarabean. „Noi nu doar că avem un trecut comun, dar și un

prezent comun, și un viitor comun în componența familiei europene, deoarece Moldova este o țară europeană”, a spus Filat. Miercuri Vladimir Filat se va întâlni cu politicieni de rang înalt din Germania, iar seara va ține un discurs la Academia Fondului Konrad-Adenauer-Stiftung cu tema „RM și Europa – dezvoltarea politică și publică”.

<http://www.infotag.md/noutati/583274/>

- **UE va sustine Moldova pe calea reformelor. Infotag. 14.05.2010.**

Moldova trebuie să întreprindă măsuri decisive pentru implementarea reformelor, iar Uniunea Europeană o va susține. Despre aceasta se menționează în articolul Comisarului UE pentru Extindere și Politică de Vecinătate, Stefan Fule, care a fost pregătit în ajunul vizitei sale la Chișinău. El a subliniat că sprijinul UE în continuare „va fi real și substanțial”, amintind că la 24 martie la Bruxelles partenerii internaționali au promis Moldovei sprijin financiar de peste 1,9 mlrd. euro, până în 2013. „Am discutat, de asemenea, modalitățile optime de livrare a acestei asistențe, concentrându-ne asupra principalelor reforme și obiective comune. Cu această ocazie, am convenit să majorăm cu 75% asistența bilaterală UE pentru Moldova”, a menționat comisarul european. Potrivit lui, relațiile dintre UE și RM, care este un vecin apropiat și un partener important pentru Uniunea Europeană, s-au intensificat foarte mult pe parcursul ultimelor luni., având în vedere faptul că Guvernul Moldovei a plasat obiectivul de integrare europeană în topul priorităților sale. Stefan Fule intenționează ca în decursul mandatului său de cinci ani, în calitate de Comisar, „să depună eforturi pentru a ajuta Moldova să culeagă roadele unei relații mai strânse cu UE”. „La începutul anului am lansat negocierile privind ambițiosul și amplul Acord de Asociere între UE și Moldova. Acest Acord va aduce Republica Moldova, în mod semnificativ, mai aproape de Uniunea Europeană, atât politic, cât și economic. Aștept cu nerăbdare încheierea acestor negocieri, cât mai curând posibil”, a spus el, îndemnând Guvernul Moldovei „să depună eforturi duble”. [...] <http://www.infotag.md/noutati/583305/>

- **UE se pronunță pentru reluarea neîntârziată a negocierilor în formatul 5 plus 2. Infotag. 18.05.2010.**

Uniunea Europeană se pronunță pentru reluarea fără precondiții și întârzieri a negocierilor pe marginea conflictului transnistrean în format „5+2”, a declarat luni la Bruxelles, Înalțul Reprezentant al Uniunii Europene pentru Afaceri Externe și Politică de Securitate, Vicepreședintele Comisiei Europene, Catherine Ashton. UE accentuează necesitatea respectării depline a principiilor fundamentale ale suveranității și integrității teritoriale a R. Moldova. „Invităm toate părțile implicate să sprijine eforturile Moldovei în implementarea măsurilor de consolidare a încrederii, pentru beneficiul populației din regiunea transnistreană”, a spus Ashton. Comisarul a salutat memorandumul (aide-mémoire) prezentat de către Guvernul moldovean autorităților europene, „în care este confirmată disponibilitatea de a angaja în continuare cu toți partenerii săi în scopul de a găsi o soluție viabilă și durabilă pentru problema transnistreană, inclusiv cu ajutorul UE”. „Vom acorda atenția cuvenită acestor propuneri constructive în strânsă consultare cu partenerii noștri în formatul „5+2”, a menționat Ashton.

<http://www.infotag.md/noutati/583342/>

- **NATO discuta reformele militare in Moldova. Infotag. 20.05.2010.**

Comitetului Politic și pentru Parteneriate a discutat la Cartierul General NATO de la Bruxelles proiectul Raportului pentru anul 2010 privind progresele înregistrate de RM în Procesul de planificare și analiză (PARP) al „Parteneriatului pentru Pace”. Surse din cadrul Ministerului Afacerilor Externe și Integrării Europene au relatat că documentul, audiat în formatul 28 + Republica Moldova, este întocmit în baza informațiilor oferite de autoritățile moldovenești și ca rezultat al vizitei de evaluare a misiunii NATO la Chișinău din 12-16 aprilie. Potrivit

comunicatului, delegația Republicii Moldova a subliniat determinarea țării de a continua reforma forțelor armate în vederea modernizării și sporirii eficienței acestora. Reprezentanții statelor aliate au subliniat disponibilitatea NATO de a oferi sprijin Moldovei în realizarea angajamentelor asumate în cadrul PARP și Planului Individual de Acțiuni al Parteneriatului RM-NATO (IPAP). Rota redactiei: Moldova este membru asociat al Adunării Parlamentare a NATO din noiembrie 1994. Țara colaborează cu NATO în cadrul programului „Parteneriat pentru Pace”. În mai 2006 Consiliul Alianței Nord-Atlantice a aprobat Planul Individual de Acțiuni al Parteneriatului RM-NATO. Afară de Moldova, NATO mai are asemenea parteneriate cu Georgia, Azerbaidjan, Armenia și Kazahstan.
<http://www.infotag.md/noutati/583381/>

• **Moldova și Elveția au semnat un acord de facilitare a regimului de vize. Infotag. 21.05.2010.**

Moldova și Elveția au semnat joi un acord privind facilitarea eliberării vizelor și readmisia persoanelor cu ședere ilegală. Acesta a fost scopul vizitei de două zile la Chișinău a ministrului elvețian de externe, Micheline Calmy-Rey. În contextul consolidării cadrului juridic al relațiilor bilaterale, Micheline Calmy-Rey și Iurie Leancă au semnat Acordul între Guvernul Republicii Moldova și Consiliul Federal Elvețian și Protocolul de implementare a acestuia din urmă. Calmy-Rey a apreciat eforturile reformatoare și democratice ale noii guvernări de la Chișinău și a dat asigurări că țara sa va sprijini în continuare prin proiecte concrete aceste aspirații. În semn de apreciere pentru RM, partea elvețiană a organizat reuniunea anuală a ambasadorilor elvețieni din țările Europei Centrale și de Sud-Est. Debutul evenimentului a avut loc joi la Chișinău. Ministrul moldovean, Iurie Leancă, a adus mulțumiri autorităților elvețiene pentru asistența tehnică acordată țării noastre. Prin intermediul Agenției elvețiene pentru Dezvoltare și Cooperare, în ultimii zece ani au fost finanțate 50 de proiecte de asistență tehnică și umanitară în valoare de circa 20 milioane de dolari. Leancă a invitat Elveția să contribuie ca donator la pregătirea instituțiilor publice moldovenești pentru implementarea viitorului Acord de Asociere între Moldova și Uniunea Europeană. Nota redactiei: Consilierul Federal, Ministrul Afacerilor Externe al Confederației Elvețiene, Micheline Calmy-Rey, a efectuat o vizită de lucru la Chișinău între 19 și 20 mai. Elveția a aderat la Centrul Comun de Vize din cadrul Ambasadei Ungariei, care va elibera vize Schengen pentru Elveția începând cu 25 mai.

<http://www.infotag.md/noutati/583398/>

• **Iurie Leancă a reiterat angajamentul ferm al R.Moldova în implementarea Parteneriatului Estic. Interlic. 25.05.2010.**

La 24 mai, Iurie Leancă, viceprim-ministru, Ministrul Afacerilor Externe și Integrării Europene, și Natalia Gherman, viceministru, au participat la Reuniunea Miniștrilor Afacerilor Externe ai Parteneriatului Estic, organizată în orașul Sopot, Polonia. Desfășurat sub președinția Radosław Sikorski, Ministrul Afacerilor Externe al Poloniei, și Miguel Ángel Moratinos, Ministrul Afacerilor Externe și Cooperării al Regatului Spaniei, țară ce deține actualmente Președinția la UE, evenimentul a întrunit delegații oficiale ale statelor UE și ale Parteneriatului Estic, cât și înalți oficiali ai Comisiei Europene, cum ar fi Comisarul pentru Extindere și Politica Europeană de Vecinătate, dl Ștefan Füle. Reuniunea și-a propus să abordeze aspectele principale ale dezvoltării Parteneriatului Estic în dimensiunile sale bilaterale și multilaterale: provocările și perspectivele de evoluție ale aranjamentului, implementarea eficientă a proiectelor comune, modalitățile de coordonate și finanțare a acestora. În același context tematic, evenimentul a abordat liniile directorii ale politicii UE de dezvoltare în raport cu țările Parteneriatului Estic. În cadrul discursului rostit cu această ocazie, Iurie Leancă a reiterat angajamentul ferm al Republicii Moldova în implementarea Parteneriatului Estic, pe care țara noastră îl apreciază ca pe un instrument important de facilitare a integrării europene. Republica Moldova abordează pragmatic participarea sa la obiectivele

Parteneriatului și consideră acest exercițiu drept important pentru asocierea politică și integrarea economică în UE. Accentul se pune pe consolidarea continuă a cooperării bilaterale și îmbunătățirea dialogului multilateral, în special în contextul lansării dialogului privind liberalizarea regimului de vize RM-UE. În cadrul reuniunii, Polonia a lansat inițiativa privind crearea unui Grup informal al Prietenilor Parteneriatului Estic, care ar include state precum Canada, Japonia, Norvegia, Rusia, Elveția, Turcia și SUA. Cu ocazia participării la reuniunea PE, Ministrul Iurie Leancă a avut întreveneri bilaterale cu omologii săi din Polonia, Spania, Letonia, Luxemburg, Marea Britanie, Bulgaria și Danemarca, în cadrul cărora au fost discutate subiecte de actualitate ale dezvoltării cooperării bilaterale, precum și de promovare a aspirațiilor europene ale Republicii Moldova.

<http://www.interlic.md/2010-05-25/iurie-leanca-a-reiterat-angajamentul-ferm-al-r-moldova-in-implementarea-parteneriatului-estic-15991.html>

- **Desființarea posturilor reprezentanților speciali UE în Moldova și Caucaz. Interlic. 31.05.2010.**

Propunerea Catherine Ashton este interpretată drept o scădere a interesului UE pentru zonă și un afront adus noilor membri UE care susțin Parteneriatul Estic. Înaltul reprezentant al Uniunii Europene pentru politica externă, Catherine Ashton a propus renunțarea la posturile pe care le ocupau în Moldova și Caucazul de Sud, reprezentanții speciali ai Uniunii Europene. Dacă aceasta decizie va fi aprobată de țările membre ale Uniunii, ar putea să însemne scăderea dramatică a importanței pe care Uniunea o acorda politicii ei de vecinătate și Parteneriatului Estic. Diplomati din cadrul Uniunii Europene spun că aceasta propunere i-a luat prin surprindere pe mulți dintre membrii UE, cit și pe cei doi emisari ai Bruxelles-ului - Kalman Miszei și Peter Semneby. Propunerea a fost avansată vineri, la o reuniune cu ambasadorii țărilor Uniunii de către principalul consilier al Catherinei Ashton, diplomatul britanic Robert Cooper. Cooper le-a dat ambasadorilor mai multe detalii despre propunerea doamnei Ashton decât erau cuprinse într-o scrisoare pe care aceasta o trimisese la 21 mai și în care erau prezentată reorganizarea actualei structuri pe care Catherine Ashton o coordonează. [...] <http://www.interlic.md/2010-05-31/desfiin-are-posturilor-reprezentan-ilor-speciali-ue-in-moldova-i-caucaz-europa-libera-16030.html>

România – Republica Moldova

- **România a acceptat candidatura noului ambasador al R. Moldova. Infotag. 10.05.2010.**

România și-a dat acordul privind numirea lui Iurie Reniță în funcția de ambasador al R. Moldova la București. Urmează ca Președintele interimar, Mihai Ghimpu, să semneze un decret prezidențial în acest sens. Reniță este originar din localitatea Abaclia, raionul Basarabeasca, are 52 de ani și este ziarist de profesie. A făcut parte din prima promoție a studenților moldoveni la Școala Națională de Studii Politice și Administrative din București. În perioada 1996-1999 a fost consilier la ambasada Moldovei în SUA, iar în 1999 a fost consilier al ministrului de externe Nicolae Tăbăcaru. Între anii 1999-2003, Reniță a lucrat la misiunea OSCE din Croația, iar în prezent este manager la compania „American Tobacco”. <http://www.infotag.md/noutati/583229/>

- **Moldova și România, în dialog economic la Chișinău. Interlic. 25.05.2010.**

La Chișinău, luni, 24 mai, a avut loc Sesiunea a V-a a Comisiei interguvernamentale de colaborare economică și integrare europeană între Republica Moldova și România. Ședința a fost prezidată de către viceprim-ministrul, ministrul Economiei Republicii Moldova, Valeriu Lazăr, președintele părții moldave a comisiei, și ministrul Economiei, Comerțului și Mediului de afaceri din România, Adrian Videanu, președintele părții române. Conform agendei evenimentului au fost puse în discuție perspectivele cooperării moldo-române în context european și regional, precum și aspecte importante de dezvoltare a colaborării bilaterale în comerț, energie, agricultură,

industrie, transporturi, mediu, întreprinderi mici și mijlocii, standardizare, valorificând în particular oportunitățile oferite de statutul României ca țară membră a Uniunii Europene și avantajele comerciale de care dispune Republica Moldova în acest sens. În cadrul programului vizitei la Chișinău a avut loc și întrevederea delegației oficiale din România cu Prim-ministrul Republicii Moldova Vlad Filat. Potrivir ME, volumul comerțului exterior între Republica Moldova și România în anul 2009 a atins valoarea de 551,3 milioane USD, înregistrând o diminuare de 40%, cu o pondere de circa 12% în total schimburi comerciale, România situându-se pe locul 2 după Federația Rusă. Volumul exportului a însumat 239,6 milioane USD, micșorându-se cu 28,6% față de anul 2008, s-a plasat pe locul 2 printre principalii importatori cu o pondere de 18%, cedînd înfîietate Federației Ruse. Importurile s-au cifrat la 311,7 milioane USD și au înregistrat o scădere cu 47,2%, ponderea fiind de 10%, situată pe poziția 3, după Ucraina și Federația Rusă. Balanța comercială negativă - 72,1, comparativ cu - 255,0 în anul 2008. [...] <http://www.interlic.md/2010-05-25/moldova-shi-rom-nia-in-dialog-economic-la-chishinau-15986.html>

Ucraina – Republica Moldova

- **Activitatea unor puncte de trecere, situate la frontiera moldo-ucraineană, temporar, a fost sistată. Interlic. 25.05.2010.**

În legătură cu ridicarea nivelului de apă în râurile frontaliere, cu acordul organelor de cooperare din Ucraina, a fost sistată activitatea punctelor de trecere peste frontiera moldo-ucraineană, de debarcader - „Cosăuți - Iampoli” și „Soroca - Ţekinovka”. Cetățenii, care și-au planificat traversarea frontierei prin punctele de trecere nominalizate, urmează să se folosească de serviciile altora, dislocate în această direcție, cum ar fi „Ocnița - Sochireni”, „Briceni - Rosoșeni”. În rezultatul modificării regimului de lucru, Serviciul Grăniceri a luat toate măsurile de sporire a capacității de trecere în punctele de control ce activează. În scopul inadmiterii formării rîndurilor este mărit numărul de personal al inspectorilor controlului de frontieră, precum și sînt aplicate mijloace tehnice suplimentare. <http://www.interlic.md/2010-05-25/activitatea-unor-puncte-de-trecere-situate-la-frontiera-moldoucraineana-temporar-a-fost-sistata-15990.html>

- **Rusia și Ucraina pledează pentru crearea în Moldova a unui spațiu juridic, economic și de securitate unic. Infotag. 18.05.2010.**

Rusia și Ucraina pledează pentru soluționarea problemei transnistrene „exclusiv pe cale politică pașnică, printr-un dialog egal în vederea identificării unui statut special garantat pentru Transnistria cu respectarea suveranității și integrității teritoriale a Republicii Moldova, a neutralității constituționale și creînd un spațiu juridic, economic și de securitate unic”. Despre aceasta se arată în declarația președinților Rusiei și Ucrainei – Dmitrii Medvedev și Viktor Ianukovici, semnată în ajun la Kiev. Rusia și Ucraina, ca intermediari și state-garante ale reglementării problemei transnistrene, au reiterat „atașamentul față de înțelegerile atinse anterior în cadrul procesului de negocieri”. Ei consideră drept componente indispensabile ale reglementării „consolidarea încrederii între RM și Transnistria, asigurarea dezvoltării social-economice stabile în regiune, restabilirea în continuare a instituțiilor societății civile, respectarea drepturilor și libertăților omului potrivit normelor și principiului dreptului internațional”. Țările-garante vor continua eforturile de restabilire a înțelegerii reciproce dintre Republica Moldova și Transnistria, îndemnînd conducerea acestora să se abțină de la acțiuni unilaterale care ar putea complica situația din regiune și perspectivele de reglementare. Statele promit să acorde „sprijin maxim activității grupurilor de experți pentru întărirea măsurilor de încredere pe Nistru în domeniul comercial-economic, umanitar, de transport și în alte domenii”. [...] <http://www.infotag.md/noutati/583343/>

Rusia – Republica Moldova

- **Vlad Filat s-a întâlnit ieri seara târziu cu Vladimir Putin. Info-Prim-Neo. 22.05.2010.**

Termenul de înregistrare a cetățenilor moldoveni pe teritoriul Federației Ruse va fi extins de la 3 la 30 de zile. La această înțelegere au ajuns prim-ministrul Republicii Moldova, Vlad Filat și omologul său rus, Vladimir Putin, care au avut ieri seara, 21 mai, o întâlnire la Sankt-Petersburg. Vlad Filat a spus că pentru Guvernul de la Chișinău este o prioritate protecția socială a cetățenilor moldoveni aflați în Federația Rusă. „În general, pledăm pentru relații pragmatice, bazate pe realism. În programul de activitate al Guvernului este clar stipulat că ne dorim relații de parteneriat strategic cu Federația Rusă”, a precizat Vlad Filat. Vladimir Putin a menționat disponibilitatea țării sale de a dezvolta relațiile cu Republica Moldova în baza beneficiului reciproc. Premierul rus a precizat că știe despre problemele care există în relațiile bilaterale, inclusiv cea care ține de exportul vinurilor moldovenești în Federația Rusă și a menționat că se va implica în soluționarea lor. Părțile au convenit că, în scurt timp, vor fi deschise noi terminale pentru exportul vinului moldovenesc în Rusia. Prim-ministrul Vlad Filat a mai spus că înțelegerile la care s-a ajuns anterior, inclusiv în cadrul precedentei întâlniri la Iași, dar și a discuțiilor ulterioare pe care le-a avut cu omologul său rus, se implementează. Referindu-se la problema transnistreană, prim-ministrul Republicii Moldova a menționat că Guvernul dorește soluționarea problemei pe cale pașnică. „Trebuie să luăm decizii în beneficiul cetățenilor”, a spus Vlad Filat. <http://www.info-prim.md/?a=10&nD=2010/05/22&ay=30926>

- **Viitorul Moldovei se afla în sfera de influență a Rusiei – analistul politic transnistrean. Infotag. 19.02.2010.**

„Viitorul Moldovei nu este în România și nici în Europa, unde va sta în genunchi, ci în sfera de influență a Federației Ruse, a lumii slavone și ortodoxe”. O declarație în acest sens a făcut liderul partidului „Narodnaia volia” (Voința populară) din Transnistria, deputatul Sovietului Suprem al autoproclamatei RMN, Oleg Gudîmo. Potrivit lui, anume acest „semnal” se conține în declarația comună a președinților Rusiei și Ucrainei în privința reglementării transnistrene. În comentariul său privind declarația lui Medvedev și Ianukovici, el a spus că un alt mesaj al președinților este faptul că „Transnistria iarăși revine la procesul de negocieri în calitate de parte cu drepturi egale”. „În declarația lui Dmitri Medvedev și Viktor Ianukovici se vorbește exclusiv despre dialogul între părți, lucru îmbucurător”, a menționat Gudîmo. El recomandă autorităților moldovene să tragă concluzii și „în sfârșit să conștientizeze că față de Transnistria trebuie să aibă o atitudine ca față de o parte cu drepturi egale în negocieri”. Potrivit lui, Chișinăul, „cu susținerea structurilor occidentale, folosește măsuri de impunere față de Transnistria”, dar „acestea sînt ineficiente și duc numai la o reacție de răspuns – la împotrăvire”. [...] <http://www.infotag.md/noutati/583356/>

- **Lavrov: Rusia susține integritatea teritorială a Republicii Moldova. Interlic. 27.05.2010.**

Rusia susține integritatea teritorială a Republicii Moldova, a declarat joi, ministrul rus de externe, Serghei Lavrov, într-o conferință de presă comună cu omologul său moldovean, Iurie Leancă. "Cel mai important este să nu pierdem toate realizările pozitive care au fost obținute de-a lungul anilor în urma contactelor dintre părți și să ajutăm la găsirea unei soluții care ar stabili un statut special garantat pentru Transnistria în cadrul suveranității și integrității teritoriale a Republicii Moldova", a afirmat Lavrov, făcând referire la conflictul transnistrean. Moscova consideră că procesul de negocieri ar putea fi deblocat prin eforturi comune, iar căutarea unui compromis pentru o rezolvare globală și viabilă a dosarului transnistrean va continua, a mai afirmat ministrul rus de externe. "Am

confirmat interesul privind reluarea negocierilor în formatul 5+2 împreună cu Ucraina, în calitate de țară garant, observatorii din conflict - Statele Unite și Uniunea Europeană și, de asemenea, OSCE", a adăugat Lavrov. Toți participanții la acest format de negocieri trebuie să promoveze activ măsurile de încredere și să ajute cele două părți să se așeze la masa negocierilor, pentru a găsi o soluție comună, a spus el. La rândul său, ministrul de externe al Republicii Moldova, Iurie Leancă, a declarat că "este foarte important să aibă loc consultări și să fie găsite soluții reciproc acceptabile în acest cadru". Libera circulație a cetățenilor și a mărfurilor între Republica Moldova și regiunea separatistă reprezintă una dintre piedicile în calea soluționării conflictului, a subliniat Leancă. "Aceste probleme nu pot fi rezolvate rapid decât dacă există voință la Chișinău și Tiraspol", a adăugat Iurie Leancă. "Un alt obiectiv este stabilirea condițiilor prealabile esențiale interne și externe pentru începerea negocierilor privind statutul Transnistriei în cadrul Republicii Moldova", a precizat ministrul moldovean de externe.
<http://www.interlic.md/2010-05-27/lavrov-rusia-sustzine-integritatea-teritoriala-a-republicii-moldova-16000.html>

- **Vizita lui Iurie Leancă la Moscova. Interlic. 28.05.2010.**

Vicepremierul Iurie Leancă, Ministrul Afacerilor Externe și Integrării Europene, care efectuează în zilele de 27 și 28 mai o vizită de lucru la Moscova, a avut o întrevedere cu omologul său rus Serghei Lavrov. "Ne dorim relații pragmatice", a declarat Iurie Leancă în debutul discuției cu șeful diplomației ruse. Efectuând o trecere în revistă a stării actuale a relațiilor bilaterale moldo-ruse, ambii oficiali au împărtășit opinia că dialogul între Republica Moldova și Federația Rusă se dezvoltă în linie ascendentă, drept exemplu servind permanența contactelor la diverse nivele. Cu referință la colaborarea economică bilaterală, Iurie Leancă și Serghei Lavrov au remarcat creșterea considerabilă a nivelului schimburilor comerciale atestată de la începutul anului curent, evidențiind că întrevederea Premierilor ambelor state de la Sankt Peterburg din 21 mai creează un fundal favorabil pentru soluționarea problemelor care mai persistă în acest domeniu, în special în ceea ce ține de mărirea numărului de terminale pentru exportul produselor vinicole moldovenești pe piața rusă și lărgirea gamei acestora. În altă ordine de idei, cei doi oficiali au discutat problematica umanitară, inclusiv subiectul prelungirii termenului de înregistrare a cetățenilor moldoveni pe teritoriul Federației Ruse de la 3 la 30 de zile. De asemenea, s-a convenit asupra definitivării înțelegerilor privind recunoașterea reciprocă a documentelor de studii, urmare a aderării părților la Procesul de la Bologna. S-a convenit inițierea procesului de elaborare a programului de colaborare umanitară pentru anii 2011-2013. [...]

<http://www.interlic.md/2010-05-28/vizita-lui-iurie-leanca-la-moscova-16007.html>

Conflictul Transnistrean

- **Victor Osipov pledează la Washington pentru reluarea negocierilor în format 5 plus 2. Interlic. 04.05.2010.**

Potrivit unui comunicat al Biroului pentru reintegrare, viceprim-ministrul Victor Osipov își continuă vizita la Washington, având astăzi întrevederi la Departamentul de Stat, Departamentul Apărării, Consiliul Național de Securitate și Oficiul Vicepreședintelui Statelor Unite. În discuțiile cu responsabili de formularea politicii externe și de securitate a Statelor Unite ce ține de spațiul Europei de Est și în particular Republica Moldova, Viceprim-ministrul V. Osipov a informat despre stadiul actual și perspectivele procesului de reglementare a conflictului transnistrean, subliniind necesitatea reluării pe parcursul anului curent a negocierilor în formatul 5+2. Oficialul moldovean a reiterat importanța continuării procesului de implementare a măsurilor de întărire a încrederii între cele două maluri ale Nistrului, mulțumind pentru sprijinul constant al Guvernului Statelor Unite în acest sens. Un subiect separat al întrevederii cu Daniel Rosenblum, Coordonatorul pentru Asistența Externă oferită Moldovei de

către Guvernul american, a ținut de necesitatea de a extinde și de pe malul stâng al Nistrului asistența acordată de administrația de la Washington. Oficialii din cadrul Consiliului Național de Securitate și al Oficiului Vicepreședintelui Statelor Unite au apreciat acțiunile constructive întreprinse de Guvernul RM în vederea relansării negocierilor în formatul 5+2, care este unicul format pentru identificarea unei soluții viabile în procesul de reglementare a conflictului transnistrean.

<http://www.interlic.md/2010-05-04/victor-osipov-pledeaza-la-washington-pentru-reluarea-negocierilor-in-format-5-plus-2-15658.html>

- **Deblocarea comerțului transnistrean de către Ucraina și Rusia este o speculație, oficiali din guvernul moldovean. Info-Prim-Neo. 13.05.2010.**

Textul declarației ruso-ucrainene cu privire la reglementarea conflictului transnistrean nu este deocamdată cunoscut, au spus astăzi, 13 mai, premierul moldovean Vlad Filat și vicepremierul pentru reintegrare, Victor Osipov. Documentul urmează să fie semnat săptămâna viitoare la Kiev de către președintele Federației Ruse, Dmitri Medvedev, și cel al Ucrainei, Viktor Ianukovici. Iar presa rusă a scris că declarația, printre altele, prevede și anularea restricțiilor comerciale pentru agenții economici exportatori din regiunea transnistreană. „Consider că mass-media reflectă fanteziile și doleanțele unor cercuri din stânga Nistrului. Acestea nu pot servi temei pentru a comenta declarația ruso-ucraineană care se așteaptă să fie semnată la Kiev”, a declarat Victor Osipov. „Mitul despre așa-numitul blocaj care restricționează activitatea comercială externă a agenților economici din stânga Nistrului a apărut acum câțiva ani. Acesta este deja desființat. Datele despre activitatea economică externă a agenților economici din Transnistria și mecanismele puse la dispoziția lor de către autoritățile de la Chișinău demonstrează că acestea sunt eficiente și se poate de spus că sunt salvatoare pentru economia regiunii”, a mai spus vicepremierul. Victor Osipov a declarat că spațiu de interpretare la acest subiect nu poate fi, deoarece regulile de comerț pentru Ucraina și pentru Rusia reies din normele și obligațiile internaționale asumate din cadrul Organizației Internaționale a Comerțului pe care orice membru s-a angajat să le respecte. Data deplasării la Kiev a vicepremierului pentru reintegrare, Victor Osipov, încă nu a fost anunțată. <http://www.info-prim.md/?a=10&nD=2010/05/13&ay=30735>

- **Guvernul de la Chișinău pledează în continuare pe diminuarea factorului militar în regiunea transnistreană. Info-Prim-Neo. 18.05.2010.**

Guvernul de la Chișinău se pronunță pentru lansarea consultărilor cu privire la transformarea operațiunii de menținere a păcii din regiunea transnistreană într-o misiune civilă multinațională cu mandat internațional, a declarat prim-ministrul Republicii Moldova, Vlad Filat, marți, 18 mai, după ce a luat act de Declarația comună a președinților Federației Ruse și Ucrainei prin care este exprimată voința politică de a contribui în cadrul formatului de negocieri „5+2” la urgentarea reglementării problemei transnistrene. Prim-ministru a subliniat la un briefing că Guvernul Republicii Moldova pledează pentru diminuarea factorului militar în regiune, inclusiv prin retragerea completă a munițiilor care aparțin Federației Ruse și a contingentului militar ce asigură paza acestora. Filat a declarat că autoritățile de la Chișinău sunt disponibile să porceadă fără întârziere și fără condiții prealabile la negocieri constructive în formatul „5+2” și se adresează către toate părțile implicate să procedeze în același mod. „Guvernul Republicii Moldova mizează în continuare pe sprijinul sincer al tuturor partenerilor internaționali implicați, în vederea reglementării cât mai grabnice a conflictului transnistrean cu luarea în considerare a intereselor naționale ale Republicii Moldova, ceea ce va contribui la asigurarea păcii și securității în această parte a

Europei”, a mai spus prim-ministrul. Declarația comună cu privire la reglementarea conflictului transnistrean a fost semnată luni, 17 mai, la Kiev, de către președintele rus, Dmitri Medvedev, și cel ucrainean, Viktor Ianukovici.

<http://www.info-prim.md/?a=10&nD=2010/05/18&ay=30818>

• **Luni la Astana au demarat consultările in problema reglementarii transnistrene. Infotag. 25.05.2010.**

Înainte de această întrevedere vicepremierul Moldovei pentru reintegrare, Victor Osipov, și ministrul afacerilor externe al autoproclamatei RMN, Vladimir Iastrebceac, au participat la consultările de la Bender. Ei s-au mai întâlnit cu noul reprezentant al Rusiei în problema transnistreană, iar Osipov a avut o serie de întrevederi la Ministerul de Externe al Ucrainei. În cadrul vizitei la Chișinău și Tiraspol de la începutul lunii aprilie, președintele în exercițiu al OSCE, ministrul de externe al Kazahstanului, Kanat Saudabaev, a declarat că „la Astana vor fi examinate probleme ce țin de întărirea încrederii, inclusiv în privința circulației libere a pasagerilor și mărfurilor între cele două maluri ale Nistrului”. Iastrebceac a declarat că Tiraspolul va participa la reuniunea de la Astana și „nu poate să nu aprecieze importanța formatului „5+2”, considerându-l o platformă importantă”. El a subliniat că „Transnistria este interesată ca întrevederea să fie maximal rezultativă”. La rândul său, Osipov, a subliniat că „reuniunea de la Astana poate contribui la apropierea părților și reluarea negocierilor în formatul „5+2” în vederea căutării unei soluții eficiente și viabile a problemei transnistrene”. Cu o săptămână înainte de reuniunea de la Astana, președinții Rusiei și Ucrainei – Dmitri Medvedev și Viktor Ianukovici – au semnat o declarație comună privind reglementarea transnistreană. Ei s-au pronunțat pentru soluționarea problemei transnistrene „exclusiv pe cale politică pașnică, printr-un dialog egal în vederea identificării unui statut special garantat pentru Transnistria cu respectarea suveranității și integrității teritoriale a Republicii Moldova, a neutralității constituționale și creînd un spațiu juridic, economic și de securitate unic”.

<http://www.infotag.md/noutati/583414/>

• **Exportul Transnistriei a crescut cu 19%. Infotag. 28.05.2010.**

În ianuarie-aprilie Transnistria a exportat mărfuri în valoare de \$133,1 mil. sau cu 19% mai mult decât în aceeași perioadă a anului 2009, dar cu 52% mai puțin decât în 2008. Surse din cadrul Biroului pentru reintegrare au relatat pentru INFOTAG 51,7% din exportul verificat și perfectat de Serviciul Vamal al Republicii Moldova reprezintă producția metalurgică. Exportul acestuia a crescut cu 46% față de perioada similară a anului trecut. Pe locul doi în exportul transnistrean se situează producția din industria ușoară – \$39,3 mil. (+30%), pe trei – producția din industria constructoare de mașini și electrotehnică – \$11,2 mil. (+100%). Exportul energiei electrice a constituit puțin peste \$6 mil. sau 30% din nivelul anului trecut. Aceste date însă nu iau în considerație livrările pentru Moldova, unde ajunge cea mai mare parte a energiei electrice produse. 40,8% din exportul transnistrean au revenit țărilor UE, iar 30,3% țărilor CSI. Comparativ cu ianuarie-aprilie 2009, livrările în UE s-au redus cu 13%, în timp ce în CSI au crescut cu 34%, iar în alte țări – cu 97%. Importul în regiune, declarat Serviciului Vamal al RM, a constituit circa \$35 mil. (+44%). Cea mai mare cotă de import revine țărilor Uniunii Europene (64%). Principalele articole de import reprezintă materia primă și materialele destinate pentru producerea producției exportate. Principalul flux de mărfuri care intră în regiune este introdus prin punctele de trecere amplasate pe segmentul transnistrean al frontierei de stat moldo-ucrainene fără controlul Moldovei. Din cei 53 de agenți economici, care au declarat importul de producție în regiune, 45 au importat materie primă și materialele destinate pentru fabricarea producției exportate. Principalul flux de mărfuri care intră în regiune este introdus prin punctele de trecere amplasate pe segmentul transnistrean al frontierei de stat moldo-ucrainene fără controlul Moldovei. Nota redacției:

Din martie 2006 la frontiera moldo-ucraineană activează noul regim de acces pentru mărfurile transnistrene – doar la înregistrarea și perfectarea vamală de către Moldova. De atunci în Moldova au fost înregistrați 638 de agenți economici din regiune, care beneficiază de regimul preferențial oferit RM în comerțul cu UE. Autoritățile autoprocimatei RMN consideră că acest lucru reprezintă o blocadă economică.

<http://www.infotag.md/noutati/583510/>

- **Sub pretextul elementelor scutului SUA în România, Rusia își va permanentiza prezența militară în Transnistria. Interlic. 28.05.2010.**

Republica Moldova ar putea suporta 'efecte secundare' în urma acceptului României de a găzdui pe teritoriul său elemente ale sistemului de apărare antirachetă al SUA, a declarat joi- David Kramer, fost secretar adjunct pentru probleme europene și eurasiatice în cadrul Departamentului de Stat al SUA. El nu exclude posibilitatea ca Rusia să utilizeze ca argument instalarea unor rachete interceptoare americane în România pentru menținerea prezenței sale militare în Transnistria. S-ar putea ca și Transnistria să se servească de acest pretext, consideră fostul diplomat. Referitor la diferendul transnistrean, singurul lucru pe care îl pot face SUA în acest moment este să insiste asupra reluării procesului de negocieri în formatul 'cinci plus doi' /Republica Moldova, Transnistria, Rusia, Ucraina și OSCE plus UE și SUA, ca observatori) și împreună cu partenerii europeni să ceară la aceste negocieri retragerea trupelor ruse din Transnistria. Kramer, în prezent expert în cadrul German Marshall Fund, a criticat acțiunile administrației Barack Obama, prea 'ocupată' în acest moment de relansarea relațiilor cu Rusia, în detrimentul celorlalte țări din regiune. Acest lucru se aplică într-o mai mică măsură Republicii Moldova, în comparație cu țările din Caucaz sau Ucraina, susține fostul subsecretar de stat. 'În ceea ce privește Republica Moldova, cred că politica administrației americane poate fi lăudată, ea susține noul guvern în cadrul programului Millennium Challenge', a declarat David Kramer.

<http://www.interlic.md/2010-05-28/sub-pretextul-elementelor-scutului-sua-in-rom-nia-rusia-ishi-va-permanentiza-prezentza-militara-in-t-16006.html>

OPINII, COMENTARII, INTERVIURI

1. **Interviu cu Iulian Frunțasu și Igor Munteanu: Rusia - UE: ambiguitățile și incompatibilitățile unei relații politice. Radio Europa Liberă. 06.06.2010.**

„Punct și de la Capăt” - Vasile Botnaru în dialog cu analiștii politici Igor Munteanu (IDIS) și Iulian Frunțasu, consilier al premierului Vlad Filat.

Astăzi vom vorbi despre rezultatele recentului summit Rusia–Uniunea Europeană, care s-a convocat la Rostov-pe-Don. Rezultatele acestuia, asemeni cercurilor pe apă, s-ar putea să ajungă, sau nu, până în periferia europeană, unde își are locul geopolitic Republica Moldova. În studioul de la Chișinău al Europei Libere se află Igor Munteanu, directorul Institutului pentru inițiative sociale „Viitorul” și politologul Iulian Frunțasu, consilier al premierului Vlad Filat.

Europa Liberă: Domnule Frunțasu, ce concluzii se văd de aici, de la Chișinău, din biroul Dumneavoastră de consilier?

Iulian Frunțasu: „După mine, summitul, practic, nu s-a încununat cu succes. Dar e o practică obișnuită a Uniunii Europene și a Federației Ruse să ajungă așa, la niște concluzii, după mine, puțin cam spălate. Pentru că, într-adevăr, sunt foarte multe probleme, din păcate, mai importante, decât Republica Moldova și trebuie să

recunoaștem acest lucru. Și chiar în contextul acestor probleme, și unii și alții au încercat așa, să iasă din încurcătura asta cu o față mai umană, ca să zic așa. Era foarte dificil și pentru Uniunea Europeană să critice prea mult Federația Rusă, pentru violarea drepturilor omului, de exemplu, și atitudinea față de ziariști, situația în Caucazul de Nord, etc., iar pe de altă parte, nici Moscovei nu-i convine să trântască ușile și să iasă din sala de ședințe. Deci, lucrurile se întâmplă în felul ăsta atunci, când nu există nici o șansă de a progresa. Și șansa asta de a progresa nu a fost înaintea summitului. Asta s-a și întâmplat.”

Europa Liberă: Domnul Munteanu?

Igor Munteanu: „Eu cred că trebuie să facem lista așteptărilor ambelor părți și această listă este destul de contradictorie și oarecum ambiguă. Pe de o parte Uniunea Europeană consideră că ar putea să aplice instrumentele prin care a schimbat geografia și politica în regiunea Europei Centrale și de Est prin integrare, iar atunci când a impus proiectul de integrare a impus și anumite condiționalități pe fiecare din aceste domenii. În mai 2005, Federația Rusă și Uniunea Europeană au convenit asupra unui proiect de avansare a celor patru spații. Un singur spațiu a înregistrat anumite schimbări pozitive și pe care nimeni nu le poate nega. Asta este legat doar de spațiul economic. Pentru că Federația Rusă reprezintă al treilea partener comercial în balanța de exporturi de hidrocarburi, Uniunea Europeană nu este foarte mulțumită de felul în care vizualizează această politică a Federației Ruse, dar totuși apreciază calitatea, importanța și talia acestui partener. Federația Rusă dorește un statut de exclusivitate în relația cu Uniunea Europeană. Nu-și dorește să fie doar un vecin, dorește să fie un partener strategic, dar în termenii pe care-i dictează ea.

La acest summit, Uniunea Europeană notează că pe majoritatea spațiilor nu s-au înregistrat nici un fel de progrese. Constată iminența unor grave dificultăți și probleme, pe care trebuie să le discute în continuare cu Federația Rusă. Pe de altă parte, obține câteva lucruri importante. Printre aceste lucruri aș menționa acordul de readmisie. Acest acord impune niște obligații financiare destul de importante pentru Federația Rusă, pentru că tot fluxul de persoane, care în mod ilegal penetrează spațiul european e, în general, prin Federația Rusă. Al doilea lucru: Federația Rusă primește această constatare de progres prin faptul, că acordul pe care-l semnează se numește acord de modernizare. Or, exact terminologia de modernizare este compatibilă cu frazeologia utilizată de președintele Medvedev.

Președintele Medvedev își dorește să vadă Federația Rusă în calitate de receptor de tehnologii din partea Uniunii Europene. În același timp, deschizând societatea Federației Ruse doar atât, cât să asigure legitimitatea acestui proces. El nu este deschis pentru intrarea unor instrumente de protejare și garantare a libertăților civile, după cum arată situația și momentul din Federația Rusă. În același timp, Federația Rusă nu dorește să discute situația drepturilor omului din Caucazul de Nord, sau din megapolisurile rusești, în care societatea civilă fierbe în acest moment de proteste în adresa autorităților.”

Europa Liberă: Adică, exact așa, cum vorbea Vladimir Vladimirovici Putin – Kremlinul cere acum modernizare, fără nici un fel de condiții impuse de Occident.

Igor Munteanu: „De fapt, Vladimir Putin a fost primul, care și-a dorit un acord de parteneriat strategic cu Uniunea Europeană. Chiar din anul 2000, atunci când era prim-ministru. În acea perioadă, Federația Rusă avea nevoie ca de aer de un sprijin al unui actor extern, care să ia în considerație exclusivismul Federației Ruse. Și al doilea actor, după Statele Unite, care, mă rog, întotdeauna au fost importanți pe dimensiunea de securitate,

Uniunea Europeană venea ca al doilea, care compensa acest vid de izolare în jurul Federației Ruse. După atâția ani de zile, din 2000 până în acest moment, observăm, însă, că foarte multe lucruri nu s-au întâmplat, în afară de spațiul comerțului. Federația Rusă în continuare este privită ca un partener comercial extrem de important, dar nu a reușit nici unul dintre obiectivele, sau megaobiectivele pe care și le-a propus.

Federația Rusă a dorit să devină unicul și cel mai important furnizor de gaze, care unifică și legislația și oferă coerență spațiului de reglementare – nu a reușit. Federația Rusă nu și-a putut impune, pe dimensiunea de securitate, calitatea de unic organizator al spațiului geopolitic din fosta URSS, pentru că nimeni nu l-a acceptat și Federația Rusă nu a reușit să promoveze ideea unei alianțe politico-militare cu Uniunea Europeană, care să excludă Statele Unite. Or, aceste lucruri definesc foarte exact locul, în care se află Federația Rusă. Foarte multă lume spune că Federația Rusă, de fapt, a reușit doar să-și reconfirme statutul de exportator de resurse naturale, dar nu a reușit să ajungă la situația în care calitatea sa de actor geopolitic este tratată în aceiași termeni și la același nivel cu statutul de actor geopolitic al Uniunii Europene.”

Europa Liberă: Prin urmare, putem spune că Uniunea Europeană, inclusiv prin neacceptarea viziunii rusești asupra securității europene, îi arată locul, care i se cuvine astăzi, din cauza problemelor nerezolvate.

Iulian Frunțașu: „Uniunea Europeană încearcă să-și promoveze politicile prin intermediul instrumentelor pe care le are la dispoziție. Din păcate, ele nu sunt suficiente pentru a exercita careva presiuni sau pentru a stimula suficient de bine Federația Rusă, astfel încât Federația Rusă să reformeze statul și societatea nu doar din punct de vedere modernizator așa, în sensul lui Medvedev, ci chiar să respecte și drepturile omului, să democratizeze societatea, etc. Deci, odată ce Uniunea Europeană nu are aceste instrumente, pe de o parte, pe de altă parte nici Moscova nu vrea să accepte această direcție de dezvoltare, suntem într-o situație așa, de șah-mat-pat, nu știu cum acolo, care va continua în permanență.

E un joc subtil, un dans a doi parteneri, care nu prea se iubesc, care nu prea se respectă, dar care sunt prinși în aceste mișcări și care vor continua și mai departe, prin alte runde. Interesant e, de exemplu, să vorbim despre faptul că Moscova nu a primit mult râvnitul regim de liberalizare a vizelor. Pentru că, dincolo de toată frazeologia și discuțiile care au fost, probabil, unii sperau, totuși, că se vor înregistra anumite progrese în acest domeniu. Uniunea Europeană sau unele state membre, cel puțin, sunt destul de reticente vis-a-vis de deschiderea hotarelor în fața cetățenilor Federației Ruse. Cum să vă spun, acest echilibru între stimulente și încurajări și anumite presiuni, deocamdată, nu oferă suficientă masă critică, pentru a face Federația Rusă să se schimbe în mod calitativ, nu doar așa, formal.”

Europa Liberă: În folclorul moldovenesc există o alegorie, după mine, genială: Nu colacul e mare, ușa bisericii e mică. Nu? Cam asta e relația între Rusia și Uniunea Europeană. Sau nu?

Igor Munteanu: „Poziția Federației Ruse este destul de ambiguă și contradictorie. Pe de o parte, întotdeauna a respins abordarea bloc, sau abordarea în bloc a unor țări, considerând că nu face parte din politica de vecinătate, este prea mare pentru această politică de vecinătate și nu poate să accepte toate comandamentele, sau termenul de ajustare a legislației și a normelor interne, pentru că asta ar însemna să accepte exercitarea unei guvernări externe. Or, acest lucru este imposibil pentru Federația Rusă. Pe de altă parte, a încercat să determine în permanență Uniunea Europeană să renunțe la alianțele tradiționale cu NATO, de exemplu, cu umbrela de securitate, organizată și furnizată de Organizația Nord Atlantică. Pe de altă parte, spunând că noi am depășit ordinea de după războiul

rece, în același timp a încercat să reconstituie alte alianțe, care exact sunt clădite pe această formulă, sau acordul de la Shanghai de apărare a statelor membre, reprezintă o replică în adresa Alianței Nord Atlantice. După asta, a încercat să negocieze condițiile de aderare la Organizația Mondială a Comerțului de pe statutul unei alianțe de state și nu în calitate bilaterală.

Toate aceste chestiuni nu au reușit decât să provoace reacția Occidentului și să arate, de fapt, slăbiciunea Federației Ruse. Pentru că, dacă ar fi dorit să meargă spre o formulă de integrare și de conciliere a diferențelor, ar fi acceptat una dintre părțile de integrare sectorială. Federația Rusă nu a dorit să fie unul dintre, a dorit să fie exclusivă partener al Uniunii Europene, dar determinând, în acest fel, detașarea Uniunii Europene de aliații tradiționali, în primul rând Statele Unite ale Americii, pe care diplomații ruși îi consideră non-europeni, care nu au nici o treabă să se amestece în treburile interne ale bătrânei Europe.

Din acest punct de vedere, eu nu cred că în acest moment ideea pe care o promovează diplomația rusă, inclusiv cea legată de concepția de securitate gen Medvedev, are vreo șansă să fie acceptată. Pentru că această concepție de securitate reafirmă o parte din elementele acordului Helsinki, dar într-o altă manieră. În maniera în care exclude tot Occidentul, utilizează doar anumită terminologie, care pune fundamentul pentru „democrație suverană” și acest concept este, probabil, fundamental pentru ca să înțelegem care sunt fricile Federației Ruse. Federația Rusă se teme ca de moarte de influența nemijlocită a unor practici de reglementări, care provin inclusiv din Uniunea Europeană asupra spațiului intern al Federației Ruse. Pentru că, în momentul în care anumite reglementări și aquis communautaire ar putea să penetreze spațiul politico-juridic al Federației Ruse, administrația de la Kremlin se teme că ar pierde controlul asupra populației și statului.”

Iulian Frunțașu: „Atrași de civilizația europeană.”

Igor Munteanu: „De beneficiile civilizației europene.”

Iulian Frunțașu: „Da, și sunt sigur că Putin undeva, la un moment dat, s-a visat și el un Petru I, dar probabil că nu are viziunea asta și nu are tăria de caracter chiar să preia misiunea civilizatorie a Occidentului și să o transpună pe pământul rusesc.”

Igor Munteanu: „Cred că ei sunt foarte interesați de implanturi tehnologice.”

Iulian Frunțașu: „E o contradicție în mintea lor, la un moment dat.”

Europa Liberă: *Păi, după ce Abramovici cumpără o echipă și Kursaveli e vizitat de cei mai bogați oameni...*

Iulian Frunțașu: „Exact. Nu e vorba de la Shanghai, nu?”

Europa Liberă: *Da. O paranteză vroiam să fac în legătură cu proiectul de securitate europeană. Dacă tot Europa nu l-a încuviințat și tacit l-a respins, de ce a trebuit România să-și facă o voce distinctă?*

Igor Munteanu: „Probabil că fiecare din statele membre ale comunității europene, ale Uniunii Europene, a încercat să aibă propriile reacții la această incursiune a Federației Ruse, prin schimbarea Helsinki, nici măcar nu Helsinki plus, așa cum ar fi dorit europenii, ci mai degrabă Helsinki doi, care ar fi impus o altă ordine, după

trecerea aproape a două decenii de la colapsul URSS-ului. România, probabil, că și-o fi expus anumite opinii, legate de imposibilitatea impunerii unei alte ordine, în condițiile în care spațiul european este protejat în termeni de acorduri de securitate destul de bine.

Problema litigiilor pe care Federația Rusă le constată în vecinătatea sa, sunt de ordinul incompatibilităților de proiecte politice. Și aici aș vrea să spun, că în acest moment, Federația Rusă nu are un proiect pozitiv față de vecinătatea sa imediată. Ea poate să sancționeze, să intervină, cum a intervenit în războiul georgian, poate să intervină cu mijloace economice foarte brutale, cum a fost cazul ucrainean, poate să mențină status quo în conflicte înghețate sau semidezghețate, dar nu poate, de exemplu, să aducă gradul de deschidere și de instituționalizare a schimbărilor și a reformelor structurale, așa cum o face Uniunea Europeană. Și această disperare a Federației Ruse se vede foarte clar din faptul că ea dorește să blocheze extinderea europeană, manifestată prin politica de vecinătate și nu să ofere ceva în schimb. Or, ceea ce există, instituțional vorbind, în spațiul CSI-ului nu merită nici măcar să fie comparat cu beneficiile, pe care toate aceste state de la periferia Uniunii Europene le pot regăsi în interiorul Uniunii Europene.”

Europa Liberă: Cto na cito ucilsea, așa se spune rusește. La asta se pricep.

Iulian Frunțașu: „Eu vreau să mai adaug ceva. Păcat că Federația Rusă nu are un proiect vis-a-vis de propria societate, societatea rusă. Pentru că să fim serioși, ce influență poate exercita benefică asupra spațiului post sovietic, dacă speranța de viață a bărbaților în Federația Rusă, în Siberia în particular, nu trece peste 50 de ani. Când, practic, drepturile omului sunt violate, când societatea rusă este atât de divizată și asta, de fapt, este exemplul cel mai prost pentru cei, care sunt în spațiul post sovietic.”

Europa Liberă: Pardon, Vladimir Putin, în celebra discuție cu Iurie Șevciuk, sau schimb de replici, ce a spus? Fără democrație Rusia nu are viitor. Asta e spus pentru camere de luat vederi?

Iulian Frunțașu: „Absolut.”

Igor Munteanu: „Da, dar probabil a meritat să spună și partea a doua a termenului - fără „democrație suverană”. Și vă spuneam de „democrație suverană” – Federația Rusă înțelege de fapt o democrație în care nici un factor exterior nu poate impune niște reglementări de conduită, sau reguli de conduită, sau norme morale. De exemplu, litigiul cel mai proaspăt este felul în care s-a împotrivit Federația Rusă modificării articolului 14 din paragraful adițional al Convenției europene pentru drepturile omului, care însemna reformarea Curții Europene pentru Drepturile Omului. Motivul. Ca deciziile impuse de CEDO să nu afecteze funcționarea instituțiilor de stat din Federația Rusă. Respectiv, mulți din politicienii acestei țări se consideră de pe Lună sau de pe Marte, dar nu se consideră parte din Europa, atunci când este vorba, nemijlocit, despre racordarea la reguli, reglementări și norme ale dreptului omului.”

Iulian Frunțașu: „Pe mine conceptul ăsta de „democrație suverană” mă amuză.”

Igor Munteanu: „Originea acestui termen vine de la fostul șef al administrației prezidențiale pe timpul lui Putin, de la domnul Surkov, care spunea că există în acest timp în lume doar șase democrații suverane. Doar șase. De ce? Pentru că ele se pot apăra cu arme nucleare.”

Europa Liberă: *Exact asta. Cineva a comparat acest termen cu pistolul cu amortizor. Vreau să revin la oile noastre, la regiunea noastră. Este cumva o coincidență întâmplătoare între anunțul făcut în ajunul acestui summit de Lady Ashton despre proiectele ei de a suprima niște funcții de reprezentanți ai Uniunii Europene în zone, care pentru noi sunt relevante, pentru Moldova și Caucaz. Este o coincidență? Sau este, într-adevăr, un proiect de rutină, care acum inerțial a venit?*

Iulian Frunțasu: „Mai degrabă e vorba de reforma propriu-zisă instituțională a Uniunii Europene, după toate schimbările, după Lisabona și tratatul respectiv, etc. Nu știu. Bineînțeles, unii ar putea specula, vedeți, Doamne, europenii încearcă cumva, eu știu, să ne lase rușilor și chestiuni de acest fel. Eu n-aș specula, n-aș face speculații de acest fel. Uniunea Europeană, într-adevăr, are nevoie de diplomați profesioniști. Pentru că nu a avut acest serviciu diplomatic, într-adevăr, a trebuit să fie profesionalizat. Altceva este faptul, că, personal, eu mi-aș dori să fie un reprezentant de talia, eu nu știu, de talia lui Tony Blair, care ar putea deschide ușile, dar asta, cum să vă spun, wishful thinking, în capacitatea mea personală pot visa orice. Din păcate, lucrul ăsta nu se va întâmpla. Mi-aș fi dorit-o. Iar eu cred că nu ar trebui să ghicim așa, în cafea.”

Europa Liberă: *Bine, dar ceea ce Dumneavoastră spuneți, că este de rutină, inofensiv, o reformă birocratică, după Lisabona..., aceiași ruși ar putea interpreta ca o trimitere pe raft, la sertar a problemei Caucazului, a problemei Transnistriei.*

Iulian Frunțasu: „A fost reprezentantul ăsta, când rușii au atacat Georgia și nu s-a întâmplat nimic, mare lucru. Adică, eu nu aș face legătura asta așa evidentă.”

Europa Liberă: Domnul Munteanu?

Igor Munteanu: „Eu cred că, într-adevăr, unii ar putea avea percepția falsă că Uniunea Europeană renunță la anumite spații, care s-au mobilizat în ultimii ani de zile. Dar cred, că este o percepție mai degrabă din afara Uniunii. Eu cred că Uniunea Europeană dansează, dansează elegant, dansează cu resursele proprii. În situația în care nu are foarte multe instrumente de presiune asupra Federației Ruse, politica de bază în raport cu Federația Rusă este s-o angajeze, în loc s-o izoleze, și s-o antagonizeze, s-o așeze în ungher. Și cred că pornind de la această premisă, Lady Ashton, sau oricare oficial important al Uniunii Europene, care va încerca să transmită niște semnale, să semneze niște acorduri, dar să aibă suficientă prudență asupra aplicabilității acestor acorduri. Trebuie să raționalizeze spațiul. Eu am impresia că chiar dacă am avut un reprezentant special și avem în continuare, utilitatea generală a acestui reprezentant special nu a fost la nivelul așteptărilor noastre. Acest lucru trebuie spus răspicat. Nu datorită personalităților, care s-au perindat în această funcție, ci mai degrabă limitării mandatului și impreciziei regulilor mandatului, atunci când el a fost determinat. Și cred că o consolidare a mandatului emisarului Uniunii Europene în acest răstimp, ar putea să dea mai multă tonalitate și mai multă coerență în relațiile dintre Uniunea Europeană și Republica Moldova.”

Europa Liberă: *De aici întrebarea practică, sau pronosticul, pe care vi-l cer. Misiunea EUBAM se va consolida? Sau ușor-ușor se va retrage, inclusiv din cauza situației din Ucraina?*

Igor Munteanu: „Misiunea EUBAM este oarecum diferită de mandatul pe care-l are reprezentantul special, Kalman Miszei, și anterior domnul Jakobovits. Deci, EUBAM este o instituție extrem de necesară Republicii Moldova, Ucrainei și Uniunii Europene. Deci, nu este o inițiativă care avantajează una dintre părți. Pe de o parte, EUBAM-ul este necesar ca un prim instrument de intervenție în spațiul ex-sovietic al Uniunii Europene, pe teren, nu a existat așa ceva, sau de mărimea aceasta. Este un test pentru capacitatea autorităților naționale de a asimila

practici pozitive pe domeniul reformării serviciului vamal și de frontieră. Și pe de altă parte, este necesar și țărilor respective, inclusiv și Ucrainei, pentru ca să se conformeze și să arate disponibilitate de cooperare. Pentru că dacă cooperezi, de exemplu, din perspectiva Kievului, doar pe dimensiunea care te interesează economic și exporturi, dar nu cooperezi pe dimensiunea politică, atunci arăți foarte clar că traseul tău este limitat și, de fapt, nu te orientezi spre spațiul de deschidere și de integrare efectivă în Uniunea Europeană.”

Europa Liberă: Valabil și pentru Ianukovici, domnul Frunțașu?

Iulian Frunțașu: „Da. Bine, cred eu că Ianukovici nu are de unde alege. Dar ce vreau să spun, ce se va întâmpla în perspectivă, este dacă propunerea doamnei Ashton va fi acceptată de statele membre, atunci funcțiile pe care le-a deținut înaltul reprezentant Kalman Miszei, vor fi preluate de către reprezentanții Comisiei Europene aici, la Chișinău. Din perspectivă europeană, eu dacă aș fi european, cu reședință, eu știu, la Burxelles, la Berlin, sau la Paris, pe mine m-ar bucura o asemenea evoluție. Pentru că, ziceam eu, Uniunea Europeană într-adevăr are nevoie de un serviciu diplomatic profesionist. Și pe mine m-ar bucura lucrul ăsta și din perspectiva federativă. Pentru că atunci Consiliul European ar avea prerogative mai puțin relevante, în comparație cu Comisia, ale cărei prerogative ar crește. Pentru că, după mine, chiar și pentru extindere, este mai bine să avem o comisie puternică și un Parlament puternic, decât un Consiliu European puternic, care mai degrabă trage spre un aranjament interguvernamental al Uniunii Europene. Deci, sunt anumite dezbateri la nivelul construcției europene.

Faptul că, eu știu, că Comisia își consolidează împuternicirile, după mine, e o evoluție, în perspectivă, e o evoluție pozitivă pentru Republica Moldova. De fapt, Comisia natural este înclinată spre extindere. Funcționarii Comisiei au lucrat, au muncit asupra valurilor succesive de extindere, au deja anumiți pași de gândire, care ne avantajează pe noi. Consiliul este format din reprezentanții statelor-membre. Într-adevăr, trebuie să muncim și în capitalele europene, nu zic ba. Diplomația noastră ar trebui să fie activă și la Berlin, și la Paris, și la Londra. Dar Comisia cumva este înclinată așa pozitiv, prin definiție.”

Europa Liberă: Înțeleg. Și chiar șeful Comisiei, care vine de la Kiev tot cred că ar fi mai cooperant, în sensul ăsta. Ultima întrebare ar fi: ce eveniment, ce indiciu ar fi să urmărim în timpul apropiat, care să arate că Moldova este tratată cel puțin la fel, dacă nu avantajată în relațiile cu Bruxelles-ul, cu Uniunea Europeană? Și nu s-a întors Uniunea Europeană cu spatele la Moldova. Unde ați căuta un semnal că Moldova a rămas în cărțile Uniunii Europene?

Iulian Frunțașu: „Păi, depinde de noi. Noi trebuie să ne facem temele. Există o deschidere fără precedent vis-a-vis de Republica Moldova. Se muncește mult. Toate instituțiile sunt implicate în ce privește regimul liberalizat de vize. Și aici, dacă vom înregistra succese, cred eu, că ne putem mișca mai repede, decât s-a mișcat Ucraina, de exemplu. Deci, trebuie să ne facem temele și suntem repetenți de foarte mulți ani, datorită regimului Voronin. Și atunci, cum să vă spun, noi trebuie să fim cei care înregistrează succese.”

Europa Liberă: Deci, nu-i corect ca noi să căutăm semne la Bruxelles. Aici, acasă trebuie să căutăm.

Iulian Frunțașu: „Exact.”

Europa Liberă: Domnul Munteanu?

Igor Munteanu: „Eu cred că o să ploaie cu semne în lunile următoare. Pentru că toată lumea are interesul să scoată din Republica Moldova un caz de succes. Și actorii naționali și actorii internaționali. Uniunea Europeană are

nevoie de un caz, care să demonstreze, că buna voință și nu reaua voință aduce răsplăte. Aceste semnale vor veni sub forma succesului, pe care Republica Moldova trebuie să-l repurteze într-un an, un an și jumătate maximum, pe tematica liberalizării regimului de vize. Pe de altă parte, noi trebuie să avem o deschidere mai clară față de Uniunea Europeană pe anumite subiecte sectoriale. Cum ar fi ralierea noastră la anumite decizii de politică externă. Cred că la dimensiunea asta Ministerul Afacerilor Externe încă nu a început să gândească serios și nu a găsit nișa, în care deciziile locale să coincidă cu deciziile de politică externă a Uniunii Europene.”

Europa Liberă: Poate urmează să-l facă prin detașamentul de ambasadori, care, în sfârșit, o să-l trimită.”

Iulian Frunțașu: „Da, probabil. Observația asta e pertinentă. Deschiderea despre care vorbeam anterior vis-a-vis de Ucraina, de exemplu, câțiva ani în urmă, după revoluția oranj, cred că a ratat ceva. A ratat, în primul rând, faptul că, indiferent de susținerea pe care o are un stat sau altul, sunt factori interni, care determină evoluția unui stat. Și eu îmi exprim speranța că Moldova nu va irosi acest credit de încredere, pe care l-a avut și Ucraina, de altfel. Depinde de elitele noastre politice, depinde de societatea moldovenească, cum se va reforma. Și dacă vom ajunge în aceeași situație, cum a ajuns Ucraina, nu dă Doamne. Dar cred eu că și europenii sunt acum mai conștienți, vor fi și ei mai atenți și ne vor monitoriza. Și trebuie să ne monitorizeze mai atenți, iar noi să ne facem temele.”

Europa Liberă: Adică să nu fim un copil răsfățat.

Iulian Frunțașu: „Exact.”

Am ajuns la punctul final al emisiunii de astăzi, la care au participat Igor Munteanu, directorul Institutului pentru inițiative sociale „Viitorul” și politologul Iulian Frunțașu, consilier al premierului Vlad Filat.

2. Kurt Fleckenstein: Conflictele înghețate blochează admiterea în UE. Radio Europa Liberă. 31.05.2010.

Kurt Fleckenstein, Șeful Delegației Parlamentului European la Comisia UE-Rusia, declară că la summitul UE - Rusia conflictele înghețate nu vor figura printre prioritățile agendei

Europa Liberă: Se vorbește mult despre chestiunea vizelor în spațiul țărilor din Parteneriatul estic dar poate ca o problema mai importantă decât aceasta este cea a conflictelor înghețate: Transnistria, Osetia de Sud. Ar putea tari ca Moldova sau Georgia deveni membre ale Uniunii Europene fără ca aceste conflicte să fie rezolvate?

Kurt Fleckenstein: Nu, nu îmi pot imagina așa ceva. Aceste conflicte nu pot fi aduse în Uniunea Europeană. Partile implicate trebuie să găsească soluții pentru ele.

Europa Liberă: Cum? Probabil ca stiti ca presedintele rus si ucrainian, Dimitri Medvedev, respectiv Viktor Ianukovici au vorbit, recent, în cadrul unei declarații comune, despre Transnistria spunând ca acest conflict trebuie rezolvat pe cale pașnică și ca Transnistriei ar trebui să i se acorde un statut special.

Kurt Fleckenstein: Dacă as avea patentul pentru soluționarea acestor conflicte as fi desigur o persoană celebră! În chestiunile în discuție 3 lucruri sunt importante: integritatea teritorială a statelor, care nu poate fi unilateral modificată, în al doilea rând trebuie să ne gândim unde se simt acasă acești oameni. Ce cred ei? Și în al treilea rând

ca acestea sunt chestiuni la care trebuie să reflectăm împreună cu participarea Rusiei și a Uniunii Europene, la găsirea unei soluții.

Europa Liberă: Se va discuta la summitul Uniunea Europeană–Rusia, de zilele acestea, despre conflictele înghetate?

Kurt Fleckenstein: Nu cred că va fi una dintre temele principale ale acestui summit dar cei doi președinți, Medvedev și Barroso vor atinge probabil și subiectele legate de conflictele mai fierbinti sau mai înghetate de pe continentul nostru.

3. Interviu cu Mihai Ghimpu: Încotro Republica Moldova? Radio Europa Liberă. 31.05.2010.

„Programul de guvernare este clar, ni l-am asumat, și drumul Moldovei este spre Vest, integrarea europeană” - răspunde președintele interimar Mihai Ghimpu întrebărilor Valentinei Ursu.

Președintele interimar Mihai Ghimpu în dialog cu Valentina Ursu la Europa Liberă.

Europa Liberă: Domnule președinte, deși coaliția liberal-democrată se numește Alianța pentru Integrare Europeană, o întrebare, care apare tot mai des în ultimul timp: încotro Republica Moldova? Spre Est? Sau spre Vest?

Mihai Ghimpu: „Nu există nici un temei ca să spunem că spre Est. Cu toate că noi suntem pentru ca să avem relații bune și cu Federația Rusă și cu celelalte state membre ale Comunității Statelor Independente, programul de guvernare este clar, ni l-am asumat și drumul Moldovei este spre Vest, spre Bruxelles, este integrarea Europeană.”

Europa Liberă: Dar se zice, că acum marele puteri ar fi putut aranja lucrurile în așa fel, încât Republica Moldova să rămână și în continuare în brațele Rusiei sau în sfera de influență a Kremlinului.

Mihai Ghimpu: „Sigur, că viitorul nostru depinde de poziția marilor puteri, dar să nu uităm, că în primul rând depinde de noi. Și dacă noi vom avea o poziție fermă în realizarea acestui obiectiv, noi o să-l atingem.”

Europa Liberă: Ce înseamnă „poziție fermă”? Și cum atingeți acest obiectiv?

Mihai Ghimpu: „Asta înseamnă să funcționeze Republica Moldova în baza standardelor europene și occidentale, să nu existe deosebire dintre noi și ei, decât prin calitatea de membru. Și dacă noi o să avem acasă ceea ce au ei, atunci care-i problema? Vreau să vă spun, că obținerea liberei circulații, liberalizarea vizelor, regimului de vize și liberalizarea comerțului e deja un pas, și nu mic, dar mare în integrarea în această familie europeană. Nu cred eu, că cineva ne poate încurca. Important ca cetățenii noștri să nu piardă încrederea, în cazul în care prin reforme la moment se vor înrăutăți condițiile de viață. Că așa-i, trebuie în situația în care ne aflăm, trebuie să trecem și prin greu, ca să râvnim la o viață normală și permanentă, în care fiecare cetățean să se simtă mulțumit, având și un loc de muncă, și un salariu, și o pensie. Dacă nu o să ne împăcăm și o să continuăm să insistăm, că peste noapte vrem să trăim bine, atunci înseamnă, că noi, cu mâinele noastre din nou o să ne creăm un viitor în afara...”

Europa Liberă: Adică vreți să spuneți un viitor incert?

Mihai Ghimpu: „Da, incert.”

Europa Liberă: *Acest destin european al Republicii Moldova, pe cât de mult depinde de regiunea transnistreană?*

Mihai Ghimpu: „Eu sunt convins, că dacă o să apară o altă viață la noi aici, decentă...”

Europa Liberă: *Deci, partea dreaptă să fie atractivă pentru partea stângă a Nistrului în ceea ce privește condițiile de trai, democratizarea societății, respectarea drepturilor omului?*

Mihai Ghimpu: „Da. Imediat o să fie o reacție din partea cetățenilor din stânga Nistrului și ei deja, așa cum dorim noi astăzi această integrare europeană, așa vor dori și ei. De ce la noi acum a crescut și este mare procentul celor care vor integrarea țării în UE? Fiindcă foarte mulți cetățeni lucrează în Europa, vin acasă, povestesc, se duc în ospetie și oamenii au înțeles, că acolo este viață buna cu adevărat. Dar acum, ce pot compara ei ? Cu ce ne deosebim noi cei din dreapta Nistrului? A fost un regim și la Chișinău, un regim și la Tiraspol. O sărăcie și acolo, o sărăcie și la noi. De aceea, cred eu, că anume această politică va schimba lucrurile și nu o va putea opri nici puterile mari.”

Europa Liberă: *Această declarație, pe care au semnat-o cei doi președinți, rus și ucrainean, acum este interpretată în mod diferit de catre politicieni, analisti și oameni simpli. Dumneavoastră cum ați înțeles-o?*

Mihai Ghimpu: „În primul rând, să amintim că Vladimir Voronin a semnat o declarație la Moscova în formatul 2+1. Acea declarație vine să spună ceva de formatul 5+2. Deja înseamnă, că Federația Rusă a refuzat la acea declarație, semnată cu Voronin. E un pas pozitiv? E un pas bun? E un pas bun. Cred, că aici este meritul Ucrainei. Doi: Ucraina încă o dată și-a asumat responsabilitatea de a contribui la soluționarea conflictului transnistrean, odată ce susține formatul 5+2 și nu formatul 2+1. Și cred, că aici un rol important l-a jucat anume Ucraina, întrucât n-a aderat la 2+1, ca să fie 3+1, dar a insistat ca să continue să funcționeze formatul 5+2.

În afară de aceasta, eu cred că Ucraina înțelege că problema Transnistriei, conflictul transnistrean așa-zis, că nu este transnistrean, noi avem documente care confirmă, că este conflictul moldo-rus. Acordul de încetare a focului semnat de Mircea Snegur și Boris Elțin și hotărârea CEDO în cazul „grupului Ilașcu”. Dar Ucraina înțelege foarte bine, că aceasta este problema nu numai a Republicii Moldova, ci și a Ucrainei, fiindcă ei, această insulă pe care o sprijină indirect și direct Federația Rusă, este și în coasta Ucrainei și să spunem așa în coasta teritoriului constituțional, controlat constituțional de către autoritățile de la Chișinău. De aceea, nu cred eu că Ucraina ar încerca să găsească, sau să accepte o altă soluție, decât soluționarea acestei probleme. Altfel apar întrebări și probleme și nu cred că Ucraina ar accepta să vadă altfel soluționarea.”

Europa Liberă: *Când ziceți „apar întrebări” va referiți la cele teritoriale?*

Mihai Ghimpu: „Mai multe pot să apară. Să nu uităm, că oricum, cu toată politica, care are loc în urma alegerilor, Ucraina tot vrea să devină o țară europeană, o țară în care funcționează standardele europene, valorile europene și oricum, care n-ar fi politica, drumul ei este spre Uniunea Europeană. Dar cu o politică, care e înafara standardelor europene acolo nu poți să ajungi.”

Europa Liberă: *Bine, dar de ce în această declarație ruso-ucraineană, atât Kievul, cât și Moscova trebuie să-i spună Republicii Moldova, că trebuie să rămână un stat neutru. Oare nu Republica Moldova este cea care își decide soarta?*

Mihai Ghimpu: „Aici e adevărat. Aici au depășit competențele, întrucât acest drept îi aparține statului nostru și noi suntem cei, care trebuie să hotărâm – stat neutru sau nu neutru. Cu atât mai mult, că pe teritoriul Republicii Moldova se află armamentul și munițiile Federației Ruse și în cazul dat Ucraina, e clar, că nu trebuia să accepte un astfel punct de vedere, impus de Federația Rusă. Dacă nu era aici armata, atunci puteam să spunem că este un punct de vedere, dar cunoscând că staționează armata și are deja câți ani? Vreo 70 de acum, nu?”

E cam așa, din 40, plus războiul, după război, cam pe aici se apropie. Și să impui un punct de vedere, clar că nu este bine. Dar în politică întotdeauna, ca să obții ceva, trebuie să cedezi și poate din considerentul, că revenirea la formatul 5+2 a și acceptat această poziție cu stat neutru. Eu am spus și la Bruxelles, și la Strasbourg, și peste tot, cu care mă întâlnesc, că programul Alianței este formatul 5+2. Dar dacă va veni ziua, în care nouă ni se va condiționa aderarea la Uniunea Europeană prin NATO, eu sunt convins, că cetățenii vor lua o decizie de schimbare a acestui statut. Fiindcă cetățenii își doresc ca Republica Moldova să devină membru al Uniunii Europene. Nu va fi condiționat, atunci poate să fie neutru. Dar neutru numai după retragerea armatei ruse. Atâta timp, cât este prezența armată a Federației Ruse pe teritoriul nostru, nu putem vorbi despre un stat neutru.”

Europa Liberă: *Dar Dumneavoastră sunteți încrezător, totuși, că armata rusă ar putea să se retraga de pe teritoriul Republicii Moldova? În ce condiții?*

Mihai Ghimpu: „Eu vreau să cred că totuși va veni ziua, când se vor schimba politicienii în Federația Rusă. Vor veni generații noi, cu alte viziuni. Nu cu viziuni de a menține ceea ce au obținut prin război și prin anexări. Vor veni oameni, care vor înțelege, că Federația Rusă are cu ce se mândri, și nu numaidecât să mențină... Ce-i dă Federației Ruse? Ce câștigă Federația Rusă, că stă și menține această enclavă dincolo de Nistru? Ce, nu are teritoriu? Are teritoriu.”

Europa Liberă: *Influența asupra unei zone geopolitice, geostrategice.*

Mihai Ghimpu: „Nu, prin ce influență? Prin ce influență?”

Europa Liberă: *Hotarul NATO a ajuns la Prut și banuiesc ca acest lucru îi cam deranjează pe cei care conduc Federația Rusă?*

Mihai Ghimpu: „Influența..., cred ei că este influență, dar nu este nici o influență. Influența o au și de pe Marea Neagră. Posibilități și mai mari le au. Ce influență e aici?”

Europa Liberă: *Și totuși armata nu pleacă, chiar și în pofida faptului că Moscova și-a asumat anumite angajamente la reuniunea OSCE din 1999 de la Istanbul?*

Mihai Ghimpu: „Numai doar că folosesc acest teritoriu ca și contrabandă, ca gaură neagră, ca trafic de arme, de oameni. Rusia poate influența Balcanii și fără a avea Republica Moldova, Ucraina, România. Are Marea Neagră și acum e atât de dezvoltată tehnica militară, încât nu e nevoie să ai în fiecare zonă câte un punct militar, ca să influențezi. Este, pur și simplu, o politică în continuare veche.

De expansiune, care ei cred așa – de ce noi trebuie să cedăm, dacă ne-a aparținut nouă. Și sute de ani au luptat ca să obțină aceasta. Dar eu cred că va veni timpul, când se va schimba generația și vor înțelege oamenii că, din contra, o astfel de politică este în detrimentul Federației Ruse.”

Europa Liberă: *Totuși, rolul decisiv, dacă putem spune așa, în actualul format 5+2 îl joacă Federația Rusă. De vointa Moscovei depinde în mare parte solutionarea conflictului transnistrean.*

Mihai Ghimpu: „Trebuie să recunoaștem că rolul decisiv îl joacă Federația Rusă, dar mai decisiv îl joacă Transnistria, întrucât ea este parte componentă a acestui format. Și aici a câștigat Federația Rusă, când a impus Transnistria ca parte componentă a acestui format.”

Europa Liberă: *Dar de ce Moscova insistă să pună pe picior de egalitate Chișinăul cu Tiraspolul, Tiraspolul cu Chișinăul în cadrul acestor negocieri în formatul „5+2”?*

Mihai Ghimpu: „Eu n-aș vrea să cred, dar noi avem un exemplu în istoria noastră. Noi ne-am decis soarta în 1918, și în 1924 au format Republica Autonomă Sovietică Socialistă Moldovenească, în cadrul Ucrainei. Și au stat la pândă câți ani? Până în 40 și au anexat din nou teritoriul. Să nu fie din nou această poveste – că au creat această Transnistrie și mențin status quo pentru momentul potrivit, când o să vină, ca din nou să înhațe acest teritoriu. Fiindcă ei nicidecum nu se pot împăca că acest teritoriu a aparținut și ne aparține nouă și nu lor.”

Europa Liberă: *Aceste datorii, pe care le-ar fi avut Republica Moldova, MoldovaGaz către Gazprom, vă dau acum dureri de cap? Pentru că, din câte am înțeles, liderul tiraspolean Smirnov insistă ca Gazprom să aibă un contract direct cu TransGaz.*

Mihai Ghimpu: „Noi avem exemple în care Federația Rusă a încălcat declarația de recunoaștere a independenței Republicii Moldova, cu Centrala de la Cuciurgan. Întrucât legea spune, că nu sunt legale privatizările în stânga Nistrului și însuși Voronin a acceptat acest contract între Guvernul nostru și Rao ES, corect. Și acum apare problema cu livrările de gaze. Clar că Federația Rusă încearcă încet-încet, așa, câte o porțiune să rupă din independența și din teritoriul nostru. De aceea noi trebuie să fim foarte atenți în astfel de probleme. Eu cred că au mai rămas câțiva ani de zile, se va rezolva problema. Sau Nabucco, sau contractul care este acum între Georgia, România și Azerbaidjan și noi vom deveni mai liberi și vom putea lua decizii mai avantajoase tarii.”

Europa Liberă: *Adică, sursele energetice de alternativă ar putea să scoată Moldova din impas sau altfel zis sa o ajute sa nu depinda economic doar de est ?*

Mihai Ghimpu: „Da, așa este. Fiindcă Federația Rusă înțelege foarte bine, că aceasta este, cum să mă exprim eu, ciocanul de presiune, dacă pot să mă exprim așa. Doar una-două la noi cetățenii, când vorbim de relațiile cu Federația Rusă, toți spun: nu uitați, că noi primim gaze, nu uitați că noi primim cutare, că avem piață. Dar asta nu poate fi la infinit. Deci, noi trebuie să avem surse de alternativă, ca să putem de unii singuri să ne hotărâm soarta, așa cum și Federația Rusă și alte state. Indiferent de numărul populației, indiferent de mărimea teritoriului. Noi în drepturi suntem egali.”

Europa Liberă: *In alta ordine de idei sa va intreb unde ajunge Republica Moldova? La referendum sau la alegeri? În cadrul Alianței am înțeles că raportul de forțe ar fi doi la doi.*

Mihai Ghimpu: „Nu-i doi la doi. Eu numai atâta pot să vă spun, că noi am discutat în patru acest subiect și îmi pare rău, că unii lideri s-au grăbit și au ieșit, că chipurile e poziția lor. Aceasta este aproape poziția noastră, a celor patru. Și ar trebui să mai aștepte, ca s-o anunțăm noi patru.”

Europa Liberă: *Asta și vă joacă fiesta. Lipsa de comunicare sau faptul ca nu puteti ajunge la un compromis in cadrul AIE.*

Mihai Ghimpu: „Păi, îmi pare rău. Poate în anii ceea, când și eu făceam greșeli și îmi spuneau unii, nu credeam. Dar acum văd, că, cu adevărat, e nevoie de o experiență politică și unii din noi cred, că dacă ieși primul pe scenă, înseamnă că ești cel mai bun actor. Nu e adevărat. Urmează rolul. Și apoi se vede cine-i mai bun actor. Eu pot să spun cu certitudine, că referendumul va avea loc.”

Europa Liberă: *Când ar putea avea loc acest referendum?*

Mihai Ghimpu: „Luna potrivită este nicidecum august sau iulie, fiindcă e vară, e și vacanță.”

Europa Liberă: *Deci, în septembrie?*

Mihai Ghimpu: „Cel mai potrivit e luna septembrie.”

Europa Liberă: *Și va fi inclusă o singură întrebare la acest preconizat referendum?*

Mihai Ghimpu: „O singură întrebare. O să vedem, una sau mai multe. Încă rămâne să hotărâm definitiv.”

Europa Liberă: *Dumneavoastră insistați pentru care întrebare să fie adresată cetățenilor la acest referendum?*

Mihai Ghimpu: „Eu de acum, ceea ce am propus nu mai insist, fiindcă timpul a trecut. Pentru că dacă era susținută propunerea mea, confirmată prin hotărârea Comisiei cu privire la reforma constituțională, noi am fi rezolvat problema până în 16 iunie și acum n-am fi avut dureri de cap.”

Europa Liberă: *Ceea ce ați propus Dumneavoastră – adoptarea unei noi Constituții, nu mai este valabil.*

Mihai Ghimpu: „Adoptarea noii Constituții. Și a propos, discuția mea la Strasbourg, așa și mi-au zis, că acum timp nu mai este, a fost posibil până la 16 iunie. Mi-au dat dreptate în ceea ce am propus atunci. Dar acum e o altă situație. Eu nu mai insist la Constituție, cu toate că vom discuta și acest subiect la Alianță. Important este, ca noi să depășim criza prin modificarea articolului 78, care este. În rest, o să mai vedem. Și altele? Sau numai acesta?”

Europa Liberă: *Alegeri parlamentare anticipate pentru când ar putea fi fixate?*

Mihai Ghimpu: „Nu pot să vă spun de alegeri. Acum este problema, care noi trebuie să hotărâm - referendum. Vor fi sau nu vor fi alegeri, rămâne să hotărâm. Eu în genere vreau să vă spun, că, într-o oarecare măsură, indirect, facem jocul comuniștilor, când spunem alegeri. Ei strigă și tipă că alegeri, alegeri, cu toate că încă n-a venit...”

Europa Liberă: *PCRM a pornit deja campania electorală. Și unele componente din AIE de asemenea sunt cu gândul la alegeri.*

Mihai Ghimpu: „Ei au pornit campania dar juridic n-a venit ziua, prin care, deci, putem vorbi despre alegeri. N-a venit. Cu atât mai mult, cu cât data de 16, în care expiră anul, nu înseamnă dizolvarea Parlamentului. Dizolvarea Parlamentului poate fi și pe 16, și pe 17, și în iunie, și în iulie, și în august, și în septembrie. Așa că, din punct de vedere strategic, noi cam am greșit. Noi singuri vorbim de reforme, de a schimba lucrurile ca să trăiască mai bine lumea și noi singuri oprim acest curs, pe care l-am lansat la început. Fiindcă acum toți investitorii stau și așteaptă. Eu am avut întâlnire cu investitorii din Italia, care au la noi aici investiții. Și în Roma, când am fost în vizită. Și i-am întrebat - cum Dumneavoastră vă simțiți acum?”

Europa Liberă: *Deci să vă adresez și eu aceasta întrebare: climatul de afaceri în Moldova e unul atractiv pentru investitorii străini sau nu pentru ca investitorii nu prea se grabesc să ajunga în Moldova?*

Mihai Ghimpu: „E atractiv, dar la moment s-a oprit. S-a oprit, fiindcă e... incertitudinea aceasta. Și ei stau și se gândesc: dar cine o să câștige, cine o să vină la guvernare? O să fie, sau nu o să fie alegeri? O să rămână democrații la putere, sau o să vină din nou comuniștii? Pentru că ei singuri recunosc, că s-au schimbat lucrurile radical. De aceea și tot timpul eu am spus, că sunt împotriva alegerilor. Și o să fiu încă împotriva, până când n-o să vină ziua și am să spun: sunt, sau nu sunt? Clar, ca să se înțeleagă. Dar nu e ziua, deci nu trebuie noi să lucrăm împotriva noastră. Pentru ce? Pentru populism? Domnule, noi suntem oameni de stat, trebuie să vedem altfel lucrurile.”

Europa Liberă: *Domnule Ghimpu, asta trebuie să decideți în cadrul Alianței liberal-democrate?*

Mihai Ghimpu: „Da. Noi am decis, doar de două ori am anunțat.”

Europa Liberă: *Anunțați, ca după asta să ne dezamăgiți, ca mai apoi iar să spuneți că AIE e beton. Nu știu cum ar trebui de înțeles declarațiile pe care le faceți uneori în comun, alteori separat.*

Mihai Ghimpu: „Nu, betonul e beton. Dar vedeți cum e cu betonul ăsta, că fiecare consideră că betonul îi aparține lui.”

Europa Liberă: *Domnul președinte, dar se apropie și ziua de 1 iunie. Comisia pe care ați creat-o trebuie să vă pună pe masă Raportul privind aprecierea regimului comunist.*

Mihai Ghimpu: „Da, vă invit luni, la ora 15:00 când Comisia o să-mi prezinte mie raportul.”

Europa Liberă: *Comuniștii se tem că ați putea să le luați secera și ciocanul, să interziceți aceste simboluri prin lege.*

Mihai Ghimpu: „N-am să iau nimic. Ceea ce e legal, le aparține. Și nu eu decid, dar va decide Parlamentul. Eu am doar un punct de vedere. Noi trebuie să soluționăm această problemă nu numai prin prisma unei ideologii, cum a fost cea fascistă. Dar, în genere, trebuie să fie condamnate toate ideologiile, care au adus la crime omenești, împotriva omenirii și la moartea, pe timp de pace sau de război, a sute de milioane de oameni. Nu există ideologie mai bună și mai proastă, dacă ea are ca activitate instaurarea unei dictaturi și lipsirea de drepturile cele mai importante, lipsirea de drepturi a cetățeanului. Și aici o să vedem. Nu știu ce va propune comisia, dar noi vom studia practica – cum au luat, au tratat alte state, ce atitudine, ce documente au adoptat, atunci când au condamnat comunismul.”

4. Declarația de la Sarajevo și Parteneriatul estic. Radio Europa Liberă. 03.06.2010.

„Exista probleme nerezolvate între vecinii din regiune care vor trebui abordate în linia unei culturi de integrare europeană”

Comisarul european pentru afaceri externe a propus săptămâna aceasta eliminarea posturilor de reprezentant special al Uniunii pentru Moldova și Georgia. Semn că vecinătatea estică nu mai este o prioritate, au apreciat mulți analiști. Concomitent, la reuniunea de ieri de la Sarajevo a Uniunii europene cu Balcanii de vest, Bruxelles-ul și-a reafirmat hotărîrea de a continua extinderea. Bruxelles-ul pare să-și fi clarificat rangul priorităților dacă aceasta reșezare nu ar avea loc pe fundalul crizei economice din țările Uniunii. De la Strasbourg, Iolanda Badilita:

Saptamana aceasta diplomatul sef al Uniunii Europene, Catherine Ashton, propunea ca in Moldova si Caucazul de Sud sa fie desfiintate posturile de insarcinat special al Uniunii Europene.

Conferinta de la Sarajevo, care confirma inca o data viitorul European al Balcanilor de vest, pica, asadar, destul de prost pentru tarile din Parteneriatul Estic carora s-ar parea ca li se pregateste o pauza in promisul drum catre Uniunea Europeana.

La o prima vedere, Declaratia de la Sarajevo semnata de cei 27 de ministri de externe ai tarilor membre si cei ai tarilor din zona in fata reprezentantilor Statelor Unite, Rusiei si Turciei dar si ai NATO, OSCE si Consiliului Europei pare a spune exact contrariul.

Daca ne uitam insa la faptul ca Franta, Germania si Statele Unite nu au fost reprezentate la nivelurile corespunzatoare, din motive de agenda, putem spune ca, de cand cu criza economica si deficitele bugetare scapate de sub control nici Balcanii de Vest nu mai reprezinta o prioritate pentru Uniunea Europeana. Si totusi, schitata de presedintia spaniola si de Comisia Europeana, declaratia de la Sarajevo reitereaza angajamentul Europei cu privire la acestea si accentueaza ca cooperarea regionala trebuie sa se imbunatateasca.

Insa, intr-o declaratie postata pe site-ul peresdintiei spaniole a Uniunii Europene se spune ca „exista probleme nerezolvate intre vecinii din regiune care vor trebui abordate in linia unei culturi de integrare europeana”. Nu doar probleme de vecinatate sunt aici. Regiunea ramane una instabila daca e sa ne gandim la recente conflicte dintre partidele politice de la Tirana sau la conflictele etnice din Bosnia Herzegovina.

Trebuie spus ca de 10 ani Uniunea Europeana investeste cele mai multe resurse financiare, politice si militare in Balcanii de Vest. Unele dintre tarile din regiune, cum e cazul Sloveniei sunt deja membre UE altele se pregatesc sa devina (cazul Croatiei) iar Serbia, Muntenegru si Bosnia-Hertegovina au semnat Acorduri de Stabilizare si Asociere. De curand, Uniunea Europeana a anuntat ca va extinde regimul de liberalizare a vizelor la toate tarile din regiune.

Si, in timp ce la Bruxelles ministrii de finante ai tarilor membre incearca sa gaseasca impreuna cu Comisia Europeana si Banca Central Europeana parghii pentru intarirea guvernantei economice si tinerea in frau a deficitelor bugetare, comisarul pentru extindere Stefan Fule vorbea ieri la Sarajevo despre „necesitatea extinderii Uniunii Europene”.

5. Interviu cu Vlad Lupan: Perspectivele relațiilor moldo-ucrainiene după Declarația de la Kiev. Radio Europa Liberă. 21.05.2010.

Vlad Lupan: „cred că vor fi relații dificile pe subiectul transnistrean și sper să fie relativ acceptabile cel puțin pe subiectul frontierei și, eventual, a proprietăților R. Moldova în Ucraina.”

Subiectul zilei vine, ca si lucoarea, de la Rasarit. Viceprim-ministrul pentru reintegrare Victor Osipov se află la Kiev pentru discuții legate de situația din Transnistria, după ce luni, tot la Kiev, președinții Ucrainei, Victor Ianukovici și Federației Ruse, Dmitri Medvedev au semnat o declarație comună privind paradigma militaro-politica a reglementării transnistrene. Viziune pe care guvernul de la Chișinău a tinut sa o raporteze la

angajamentele anterioare ale mediatorilor, după care, joi, Ministerul rus de Externe, a comentat comentariul guvernului Filat. Episodul următor se juca cit de curînd.

De la Kiev, viceprim-ministrul Osipov va pleacă la Astana pentru a participa luni, la reuniunea în formatul „5+2”, organizată sub egida prezidenției kazahă a OSCE. Despre logica internă a acestor evenimente adică partea invizibilă a icebergului vom discuta astăzi cu analistul Vlad Lupan.

Europa Liberă: *Domnule Lupan oare ce mai poate obține vicepremierul Osipov în discuțiile cu demnitarii ucrainieni, de vreme ce Kievul și Moscova s-au pus de acord în privința glosarului politic aplicat în reglementarea transnistreană?*

Vlad Lupan: „Probabil încearcă să mai „limiteze” problemele ulterioare, cum spun englezii. Nu știu dacă e posibil să mai obții ceva după o asemenea declarație pe care au făcut-o liderii de la Moscova și Kiev”.

Europa Liberă: *Deci, dle Lupan, ce credeți dumneavoastră despre perspectivele relațiilor Kiev-Chisinau?*

Vlad Lupan: „Eu cred că vor fi relații dificile pe subiectul transnistrean și sper să fie totuși încă relativ acceptabile cel puțin pe subiectul frontierei și, eventual, a proprietăților Republicii Moldova în Ucraina. Subiectul transnistrean nu va fi un subiect ușor de acum încolo”.

Europa Liberă: *De altfel cum au reacționat, dacă au reacționat, ceilalți participanți la formatul „5 plus 2” la demersul Medvedev-Ianukovič?*

Vlad Lupan: „Într-adevăr a fost o reacție din partea Uniunii Europene care a fost o reacție standart din partea acestei organizații, o reacție moale prin care își reiterează interesul față de formatul „5+2” și asta în esență a fost mesajul pe care l-a transmis UE”.

Europa Liberă: *Adică nu s-a apucat să dea dreptate Chișinăului sau...?*

Vlad Lupan: „Păi nu, UE crede că este mai bine să nu fie exclusă din formatul „5+2”, așa spune că frica lor este tocmai asta. Atunci când Federația Rusă încearcă să-i excludă din format, ei încearcă să revină. Federația Rusă joacă anume pe această îngrijorare a UE și, practic din cauza asta, poate manipula situația. Atunci când unul dintre jucători se teme de ceva poți să-l manipulezi cu asta”.

Europa Liberă: *Dar se poate presupune că acum Rusia va încerca să contracareze efectele zise „negative” ale acestei declarații în negocierile sale directe cu Moscova?*

Vlad Lupan: „UE cu siguranță va încerca să o facă, dar foarte atent, pentru că Uniunea Europeană, care de obicei spune că nu are de a face cu geopolitica în situația în care simte că Federația Rusă are o importanță mai mare într-o zonă sau alta, totuși încearcă să fie foarte atentă când negociază cu Moscova. În asemenea circumstanțe putem să ne așteptăm că va negocia, dar probabil va negocia doar parțial și foarte atent”.

Europa Liberă: *Realizând fiind, să ne uităm la nomenclatorul de probleme pe care le are UE în raport cu Răsăritul. Transnistria cam unde se află, totuși?*

Vlad Lupan: „În primul rând, Republica Moldova nu este chiar atât de înalt pe agendă pe cât încearcă să ne sugereze nouă Uniunea Europeană, dar ei niciodată nu vor spune în mod deschis lucrul acesta. Respectiv, Transnistria nu este cu siguranță nu este sus deloc, chiar și în comparație cu Republica Moldova. Ceea ce vreau eu

să spun e că Uniunea Europeană, totuși, luând în considerație evenimentele de la Kiev și evoluțiile dintre Ucraina și Rusia, precum și faptul că își doresc să facă o poveste de succes din Republica Moldova, totuși, cel puțin vor încerca să lucreze cu Republica Moldova pentru ca să o aducă la un nivel european cât mai înalt. Efectul minim pozitiv este că Bruxelles-ul va încerca să susțină Chișinăul și autoritățile Republicii Moldova în reformele sale, măcar atât!”

Europa Liberă: *Dle Lupan, dar retragerea munițiilor sau a trupelor, sau drapelul și ștampila armatei a 14-ea, cine ar putea să ne ajute să retragem aceste reminiscențe - americanii sau europenii?*

Vlad Lupan: „În primul rând, vedem că în declarația de la Kiev ambele părți au subliniat că declarația din 18 martie 2009 rămâne valabilă, iar prin acea declarație semnată de liderul separatist Igor Smirnov împreună cu ex-președintele Vladimir Voronin retragerea trupeor, într-un mod indirect, nu mai era pe agendă. Schimbarea operațiunii de menținere a păcii era lăsată pentru perioada după soluționarea conflictului în acea declarație, iar în mod indirect asta însemna și o problemă în retragerea trupelor ruse.

În asemenea circumstanțe unica putere care, efectiv, poate motiva Federația Rusă să-și retragă forțele și munițiile din Republica Moldova rămâne SUA, dar eventual și insistența statelor NATO, care fac parte din Uniunea Europeană. Combinația aceasta de factori ar mai putea încă să motiveze Federația Rusă să-și retragă munițiile și trupele sale, respectiv schimbând și formatul de menținere a păcii”.

Europa Liberă: *Domnule Lupan, Ne amintim ca premierul Vlad Filat s-a întâlnit cu Iulia Timošenko, Chișinăul a făcut atunci o miza proastă pentru care va fi să plătească acum?*

Vlad Lupan: „Nu cred că a fost o miză proastă, a fost o încercare de a se întâlni cu un premier care era în funcțiune. Problema este alta, nu cunosc detaliile, dar eu aș fi spus că se putea de întâlnit și cu Ianukovici. Când vin funcționari străini în Republica Moldova ei se întâlnesc atât cu partidele aflate la guvernare cât și cu opoziția”.

Europa Liberă: *Credeți că Ianukovici va fi mai dur și din cauza asta?*

Vlad Lupan: „Nu, nu cred că va fi mai dur din cauza asta. Așa cum a scris un analist în «Зеркало недели» - ziar din Ucraina, un analist care de altfel îi susține pe cei care au fost pro-revoluția oranj, dl Kravenco spunea încă cu câteva zile înainte de eveniment că nu trebuie să ne așteptăm la nimic altceva decât la o asemenea cedare din partea lui Ianukovici, pentru că pur și simplu ei nu consideră subiectul transnistrean important pentru Ucraina. Nu este ceva pe care el poate să înțeleagă în termeni financiari”.

Europa Liberă: *Ne așteptam ca subiectul Palanca imediat o să fie scos în față, vedem că Ucraina întârzie, de ce?*

Vlad Lupan: „Pentru că nu este un subiect extrem de important acum când Republica Moldova este relativ accesibilă la subiectul frontierelor, accesibilă într-un mod pragmatic, normal”.

Europa Liberă: *Vă mulțumim domnule Lupan. Dragi ascultători vă reamintim că am discutat în această dimineață cu analistul politic Vlad Lupan.*

6. Interviu cu Anneli Ute Gabanyi: Declarația de la Kiev - „kozaciok-ul” ruso-ucrainean contra Moldovei. Radio Europa Liberă. 18.05.2010.

Anneli Ute Gabanyi: „Faptul că Catherine Ashton a cerut reluarea negocierilor 5+2 fără condiții prealabile arată că UE nu este de acord cu o abordare a conflictului transnistrean în format 2+3”

Europa Liberă: *Cei doi președinți, Medvedev și Ianucovici, și-au exprimat convingerea, că discuțiile și colaborarea în formatul 5+2 „sunt capabile să accelereze atingerea unei soluții cuprinzătoare și durabile a reglementării politice pe Nistru”. Dar declarația a fost semnată în lipsa și, probabil, fără știrea celorlalți actori implicați în soluționarea problemei transnistrene. De ce au făcut-o doar în doi?*

Anneli Ute Gabanyi: „În primul rând, formatul nefiind 5+2, ci fiind formatul 2-3, arată foarte clar că reprezintă o acțiune care este îndreptată împotriva drepturilor suverane ale unei țări suverane – Republica Moldova. Arată, de altfel, că Rusia, după ce n-a reușit să danseze, ca să spun așa, „kozaciok-ul” cu Republica Moldova, acum joacă „kozaciok cu Ucraina împotriva Republicii Moldova. Ce însemna atunci Kozak? Kozak însemna două lucruri: folosirea Transnistriei ca un fel de instrument pentru a se amesteca în treburile interne ale Moldovei, și doi – însemna, în partea care nu fusese convenită, așa am înțeles eu atunci, însemna țelul suprem al Moscovei - de a-și păstra trupele în Transnistria. Doi: declarația, fiind în afara formatului 5+2, arată foarte clar atitudinea Rusiei vis-a-vis de acest format. Pentru că în acest format nu s-a discutat niciodată serios de când a fost înființat. Și faptul, că Ucraina acum este mai pregătită decât oricând, ne gândim și la Planul Iușcenko, care nici acela nu era atât de pozitiv cum s-ar fi putut crede, deci și Ucraina este implicată acum în acest joc. Felul în care se vorbește despre Transnistria – acordarea unui statut special, este, ca să spun așa, o treabă foarte veche.”

Europa Liberă: *Statut special cu garanții temeinice.*

Anneli Ute Gabanyi: „Asta-i și problema. Pentru că acest statut special este acum foarte vag. Iar garanțiile - cine să le dea? În al doilea rând, ceea ce mă sperie și mai mult, este aspectul neutralității. Și aici, de asemenea, termenul fiind vag, ar trebui să-l explicăm. Pentru că neutralitatea, care a fost consemnată în Constituția din 1994, era o neutralitate pe care eu o numesc defensivă, declarată în scopul plecării trupelor rusești de pe teritoriul Moldovei.”

Europa Liberă: *Și cere garanții ale acestei neutralități tocmai Rusia, care nu a îndeplinit angajamentele summitului OSCE de la Istanbul, din 1999.*

Anneli Ute Gabanyi: „Așa este. Și mai este un lucru. Exemplul Austriei a arătat foarte clar că nimeni nu poate, de fapt, garanta o neutralitate. Nu s-a întâmplat nici în cazul Austriei acest lucru. Însă în schimbul declarației neutralității în Constituția Austriei, de fapt, trupele atât ale Occidentului, cât și trupele rusești au fost retrase. Deci, aicea este problema.”

Europa Liberă: *Ce pot face și ce trebuie să facă ceilalți actori? Mă refer la Uniunea Europeană, Statele Unite ale Americii, OSCE.*

Anneli Ute Gabanyi: „Să arate că insistă asupra retragerii trupelor, la care, de altfel, în consens cu ceilalți membri OSCE, Rusia s-a declarat în 99 de acord. Aici e problema. Și întrebarea este – ce fel de neutralitate? Cu trupe? Sau fără trupe?”

Europa Liberă: *Cum putem noi explica faptul că în aceeași zi, când cei doi președinți Medvedev și Ianukovici au semnat această declarație ucraineano-rusă privind reglementarea transnistreană, la Bruxelles, șefa politicii externe și de securitate europeană Ashton a cerut reluarea negocierilor în formatul 5+2 fără condiții prealabile?*

Anneli Ute Gabanyi: „Arată foarte clar că Uniunea Europeană nu este de acord cu abordarea 2-3. Mi-aș dori ca Uniunea Europeană să rămână în continuare fermă, pentru că această fermitate ar putea să aducă rezultate. Și dacă Rusia este atât de interesată în a obține păstrarea neutralității Republicii Moldova, atunci ar trebui să facă acea concesie și Uniunea Europeană ar trebui să insiste asupra retragerii trupelor rusești din Transnistria.”

Europa Liberă: *Doamna Gabanyi, a urmat reacția Guvernului moldovean la această declarație a președinților Medvedev-Ianukovici privind Transnistria, premierul Filat spunând că Moldova dorește o misiune civilă pe Nistru și retragerea munițiilor și trupelor ruse. Cum interpretați această reacție a Guvernului de la Chișinău?*

Anneli Ute Gabanyi: „Moldova are un punct, la care nu va renunța și anume neacceptarea acestor trupe pe teritoriul Republicii Moldova.”

Europa Liberă: *Ce ar putea să urmeze în reglementarea conflictului transnistrean?*

Anneli Ute Gabanyi: „Păi să vedem dacă se întrunesc cei cinci și, respectiv, 5+2 și vor discuta.”

Europa Liberă: *Pentru 24, la Astana, e planificată o întrvedere 5+2, am înțeles.*

Anneli Ute Gabanyi: „Păi, atunci vom vedea exact, dacă Rusia și Ucraina vor pune cărțile pe masă. Pentru că v-am spus: din felul vag în care s-au pronunțat, este clar un semnal, că există o nouă încercare de a-și realiza scopul, adică păstrarea trupelor și dacă Occidentul va reacționa ferm sau mai puțin ferm în această chestiune. Deci, într-un fel, mingea este în momentul de față în terenul Uniunii Europene, mai ales, și a Statelor Unite. Și vom vedea, dacă acolo se va putea cristaliza o poziție clară și fermă și cum va reacționa Rusia la o astfel de poziție fermă.”

Europa Liberă: *De ce tace OSCE?*

Anneli Ute Gabanyi: „OSCE se pare că nici n-a fost întrebat în acest moment. În al doilea rând, noi știm foarte bine că în OSCE Rusia are o voce puternică și Rusia a reușit până acum să manipuleze OSCE-ul.”

Europa Liberă: *Pentru că are dreptul de veto.*

Anneli Ute Gabanyi: „Așa este, așa este. Dar este un moment bun pentru Occident de a face un demers. Și cred că este și datoria Occidentului, pentru că, dacă vă amintiți, UE și anumite țări, cum a fost și Germania, la summitul NATO de la București, au fost împotriva unei aderări mai rapide sau a aderării, în general, a Georgiei și a Ucrainei. Acuma Moldova nu are astfel de planuri. Dar atunci este de datoria țărilor occidentale să susțină Moldova în mod politic pentru a-și păstra neutralitatea, respectiv, pentru a realiza o neutralitate fără trupe rusești.”

Europa Liberă: *Numai că în condițiile de criză nu știu dacă UE pune prioritar și soluționarea problemei transnistrene pe ordinea zilei.*

Anneli Ute Gabanyi: „Bănuiesc că anumite forțe au și mizat pe acest aspect.”

Europa Liberă: *Moscova, în primul rând?*

Anneli Ute Gabanyi: „Bineînțeles. Dar cred că în Uniunea Europeană ar trebui să se realizeze că securitatea Republicii Moldova ține și este legată în mod foarte strâns de securitatea Uniunii Europene. Acest lucru cred că a ajuns să fie înțeles tot mai bine. Anumiți dintre noi am spus acest lucru, de ce. Și atunci Uniunea Europeană ar trebui, cel puțin în acest punct, să ajungă la o atitudine comună, la un numitor comun în ceea ce privește problema transnistreană.”

7. Dezacordul diplomatic al Chișinăului față de declarația de la Kiev. Radio Europa Liberă. 18.05.2010.

Declarația Medvedev-Ianucovici dovedește că Ucraina a cedat Rusiei în ceea ce privește poziția sa față de Republica Moldova

Guvernul moldovean își exprimă în mod diplomatic dezacordul cu anumite formulări din declarația semnată ieri la Kiev de președinții Medvedev și Ianucovici. Cei doi șefi de stat au sugerat că negocierile în problema Transnistriei ar putea fi reluate doar în anumite condiții și au pledat pentru menținerea actualei operațiuni militare de menținere a păcii, dominate de Rusia.

Iată ce spune în acest sens premierul moldovean Vlad Filat: „Guvernul Republicii Moldova, evocând rolul actualei operațiuni de menținere a păcii în stabilizarea situației după stoparea conflictului armat, se pronunță pentru lansarea consultărilor cu privire la transformarea acesteia într-o misiune civilă multinațională cu mandat internațional. Guvernul Republicii Moldova pledează pentru diminuarea factorului militar în regiune, inclusiv prin retragerea completă a munițiilor care aparțin Federației Ruse și a contingentului militar ce asigură paza acestora.”

Unii experți de la Chișinău consideră însă că declarația guvernului ar fi insuficient de clară. Analistul independent în probleme de securitate, Vlad Lupan spune că guvernul, în declarația sa, trece cu vederea anumite evoluții nu tocmai prielnice Republicii Moldova. Ceea ce s-a schimbat odată cu declarația Medvedev-Ianucovici este că poziția Ucrainei față de Republica Moldova devine una de cedare în fața Rusiei.

Vlad Lupan: „Există mai multe subiecte care anterior erau tratate de Federația Rusă în favoarea Tiraspolului și care acum au fost preluate și de Ucraina. Vorbim întâi de toate despre ideea că declarația de la 18 martie 2009 semnată de către liderul separatist Igor Smirnov cu ex-președintele Vladimir Voronin, în prezența președintelui rus Medvedev, a presupus că modificarea unui format de menținere a păcii în regiunea de est a RM se va produce doar după o soluționare politică a conflictului, iar indirect practic se renunța și la retragerea trupelor ruse din RM. Iată că această declarație a fost adusă și în documentul semnat ieri dintre președinții Ucrainei și Rusiei. Asta înseamnă că Ucraina susține această declarație. Vedem că Ucraina subscrie și ideii Federației Ruse că Moldova și Transnistria sunt egale în negocieri.”

În ultimă instanță, apreciază Vlad Lupan, Rusia ar fi demonstrat că nu are respect față de comunitatea internațională și în particular față de formatul 5+2, iar Ucraina s-a aliat la intențiile expansioniste ale Moscovei în fosta zonă de influență a Kremlinului.

Vlad Lupan: „Putem presupune că autoritățile de la Kiev au încercat să elimine o serie de probleme din relațiile cu Kremlinul folosind în acest sens Republica Moldova. Putem presupune că a avut loc un tîrg care a dus la diminuarea intereselor Republicii Moldova pe plan internațional.”

Un alt expert în probleme de securitate, directorul Institutului Viitorul, Igor Munteanu spune însă că reacția guvernului de la Chișinău ar aduce claritate cel puțin într-o problemă – cea legată de necesitatea modificării formatului actual al operațiunii militare de pacificare.

Igor Munteanu: „Guvernul R. Moldova transmite mesajul că trupele rusești și munițiile din regiunea transnistreană nu reprezintă un factor stabilizator, spune că așteaptă în continuare ca părțile să-și onoreze angajamentele luate la Istanbul, vorbește despre nevoia de convertire a misiunii actuale în una internațională sub egida OSCE sau ONU. Sub acest aspect, declarația guvernului Filat este benefică întrucât dedramatizează situația, pentru că ar fi fost anormal ca o astfel de declarație semnată la Kiev să rămână fără nici o reacție la Chișinău.”

Nu mai că, apreciază analistul, ar fi o eroare să nu observăm că declarația Ianucovici-Medvedev face referință la o prevedere constituțională a Republicii Moldova – neutralitatea, care este un subiect de decizie a cetățenilor Republicii Moldova și nu a impunerii din afara. În opinia analistului, felul cum este abordat acest subiect în declarația ruso-ucraineană poate fi interpretat ca un amestec în treburile interne ale R. Moldova, prin urmare este neclar de ce guvernul îl trece cu vederea.

8. Interviu cu Vlad Filat: Problema transnistreană nu ține doar de discuțiile moldo-ruse. Radio Europa Liberă. 24.05.2010.

Premierul Vlad Filat la întâlnirea cu omologul său rus Vladimir Putin la Sankt Petersburg

Un interviu în exclusivitate la Europa Liberă - Premierul Vlad Filat: „Am transmis mesajul foarte clar, acest mesaj a fost recepționat, fără să pot spune astăzi că am convenit asupra unei soluții”.

La sfârșitul săptămânii trecute premierul Vlad Filat a avut o întrevedere la Sankt Petersburg cu omologul său rus Vladimir Putin. Ce și-a dorit premierul moldovean de la această întâlnire și ce schimbări seismice s-ar putea produce în relațiile moldo-ruse după ce domnii Filat și Putin și-au strâns prietenește mâinile? Prim-ministrul Vlad Filat este invitatul emisiunii din această dimineață.

Europa Liberă: *Am citit, domnule Filat, critici destul de acide la adresa Dumneavoastră pentru insistența – „obsesivă și pasională”, cum s-ar exprima unii autori de pamflete – cu care v-ați fi dorit o întâlnire cu Vladimir Putin. De ce a fost atât de importantă - pentru Dumneavoastră, pentru Republica Moldova - această nouă întâlnire cu premierul rus?*

Vlad Filat: „Nu știu dacă a fost insistență, a fost o necesitate și după cum se vede a fost și justificată această întâlnire, deoarece discuțiile pe care le-am avut dar și rezultatele pe care le-am obținut sunt importante nu atât pentru mine, cât pentru Republica Moldova în general. Discuțiile care le-am avut oferă posibilitatea, dacă ai capacitatea să convingi în anumite situații asupra anumitor lucruri, îți oferă posibilitatea să pornești anumite procese și să deblochezi anumite situații”.

Europa Liberă: *Nimeni nu prea crede în prietenii dintre politicieni, ci doar în interese ce-i apropie sau îi îndepărtează... Pe Dumneavoastră ca premier ce vă apropie și ce vă îndepărtează de domnul Putin?*

Vlad Filat: „Nu cred că mă apropie sau mă depărtează ceva. Dacă e să privim problema prin prisma intereselor sau relațiilor personale, a fost o oportunitate pe care am folosit-o prin a argumenta și pentru a debloca anumite situații, or funcțiile noastre și sarcina pe care o avem este să rezolvăm probleme nu personale, ci probleme care țin de interesul țării”

Europa Liberă: *Și totuși, dincolo de filmările protocolare, atunci când se discută între patru ochi, uneori se simte, alteori nu, o anumită chimie între politicieni... Există afinități între premierii Filat și Putin care să ajute la o soluționare mai grabnică a problemelor bilaterale în numele intereselor naționale?*

Vlad Filat: „Vineri eu nu am avut doar acea întâlnire care a avut loc seara târziu. După acea întâlnire bilaterală, a urmat și o a doua, „unu la unu” cum s-ar spune. Practic, toată după amiaza în cadrul ședințelor plenare și mai puțin protocolare, am avut posibilitatea să comunic, a fost o după-amiază în care am tot comunicat. Seara târziu, în cadrul întâlnirii, am finalizat discuțiile pe care le-am purtat pe parcursul zilei. Nu pot să dau aprecieri vizavi de relațiile care sunt. Eu am folosit această perioadă de timp pentru a transmite mesaje, pe de o parte, și pe de altă parte, pentru a transmite mesaje personale vizavi de ceea ce se întâmplă în Republica Moldova. Am adus argumente suficiente pentru a demonstra că multe probleme nu sunt rezolvate din cauza unor funcționari și a adumitor abordări absolut subiective din partea acelor funcționari”.

Europa Liberă: *Ați convenit, se pare, cu premierul Putin ca termenul de înregistrare a cetățenilor moldoveni pe teritoriul Federației Ruse va fi extins de la 3 la 30 de zile... Este vorba, de fapt, de un regim privilegiat pentru moldoveni, în comparație cu alții?*

Vlad Filat: „Nu, și aici trebuie să spunem lucrurilor pe nume. Nu este vorba de un regim privilegiat, este vorba de un regim de care beneficiază un șir de țări din spațiul CSI și faptul că Republica Moldova până în prezent are această discriminare reprezintă pe alocuri și o situație umilitoare. Important este că problema este rezolvată și această rezolvare va fi foarte curând”.

Europa Liberă: *Comunicatele vorbesc și despre aproape promisiunea Dumneavoastră că problema datoriei pentru gaze de peste două miliarde de dolari pe care o are Republica Moldova, în primul rând regiunea transnistreană, va fi în curând rezolvată? Cum?*

Vlad Filat: „Nu este o promisiune a mea, este o situație care reiese din activitatea comisiei interguvernamentale care are o sarcină directă de a rezolva această problemă. De fapt, este rezultatul discuțiilor pe care le-am avut la Ialta, în toamna anului trecut și vreau să vă spun că acest lucru se va întâmpla. Or, această datorie urmează să aibă o finalizare în a fi administrată. Vreau să vă spun că soluții există și aceste soluții vor sta la baza deciziilor ulterioare”.

Europa Liberă: *În chestiunea transnistreană – o altă temă de discuție – cât de entuziasmat a fost domnul Putin în legătură cu cererea autorităților moldovene de retragere a trupelor ruse și de creare a unei misiuni civile internaționale de pace în Transnistria?*

Vlad Filat: „Aici nu am ajuns să văd entuziasm sau să văd soluții. Am transmis mesajul foarte clar, acest mesaj a fost recepționat fără ca să pot spune astăzi că uite am convenit asupra unei soluții. Problema transnistreană nu ține doar de discuțiile moldo-ruse.

Această discuție este una mult mai largă, cu implicarea mai multor actori importanți și aici urmează să discutăm mai larg cu toți actorii implicați și în acest sens vreau să vă spun că am convenit cu premierul kazah asupra unei vizite în Kazahstan, să nu uităm că această țară deține președinția OSCE, acest lucru se va întâmpla foarte curând, urmează azi mâine să aflăm exact data și eu cred că Kazahstanul având relații mai apropiate, inclusiv cu Federația Rusă, ar putea să dinamizeze acest proces”.

Europa Liberă: Domnul Putin a fost citat comparând într-un fel situația din Republica Moldova cu cea din Kirgîstan... Ați simțit Dumnezeu voastră că domnul Putin identifică în continuare aflarea Alianței la putere cu o sursă de incertitudine și instabilitate în Republica Moldova?

Vlad Filat: „Nu pot să spun acum contextul în care a fost făcută această afirmație sau de unde vine. Discuțiile pe care le-am avut au fost de la egal la egal. Nu am simțit din partea dânsului reticență în a discuta sau în a-și asuma anumite responsabilități. Problema este alta, cum noi simțim lucrurile de aici, de la Chișinău, or eu am transmis acest mesaj - că deciziile urmează a fi luate având în vedere relațiile interstatuale, nu prin prisma afinităților asupra unor politicieni sau asupra unor forțe politice”.

Europa Liberă: Domnule prim-ministru, va mulțumim ca ați fost în această dimineață alături de noi. Doamnelor și Domnilor, vă reamintim că l-am avut ca invitat pe prim ministrul Vladimir Filat.

9. Interviu cu Oazu Nantoi, Vlad Lupan, Valentin Krîlov: Nodul gordian al reglementării transnistrene. Radio Europa Liberă. 23.05.2010.

Oazu Nantoi, Vlad Lupan și Valentin Krîlov discută cu Vasile Botnaru despre eroziunea lentă a regimului din stânga Nistrului și o posibilă schimbare a conjuncturii geopolitice în favoarea Republicii Moldova.

La microfon e Vasile Botnaru, autorul și prezentatorul emisiunii duminicale Punct și de la capăt. Astăzi vorbim despre reglementarea transnistreană. Subiect adus în prim plan prin strădania președinților rus și ucrainean, Dmitri Medvedev și, respectiv, Victor Ianukovici, care, precum știți, au semnat o declarație comună, gândită, probabil, ca un fel de foaie de parcurs, că tot e la modă această sintagmă, pentru toți participanții la dezlegarea acestui nod gordian. Cum se schimbă datele problemei după această intervenție, ne vor spune invitații mei.

În studioul de la Chișinău al Europei Libere astăzi se află deputatul democrat Oazu Nantoi, analistul Vlad Lupan și ex-deputatul Valentin Krîlov, actualmente unul din fruntașii Partidului Socialiștilor „Patria-Rodina”.

Europa Liberă: După declarația Medvedev-Ianukovici, sau Ianukovici-Medvedev, cum ar fi corect să-i spunem, reglementarea transnistreană are mai multe șanse? Să începem de la domnul Lupan, care a fost cel mai dur în aprecieri în adresa declarației.

Vlad Lupan: „Trebuie să vă spun, că această declarație demonstrează încă o dată, că nu au fost, nu sunt și nu vor fi condiții suficiente pentru soluționarea conflictului transnistrean.”

Europa Liberă: Domnule Nantoi, Dumnezeu voastră sunteți de acord?

Oazu Nantoi: „Eu nu sunt de acord. În jurul perspectivei de apariție a acestei declarații comune au fost multe speculații, preponderent incompetente, dar această declarație nu a adus nimic nou în ceea ce se numește soluționarea conflictului transnistrean. Și eu am urmărit atent reacția celor din stânga Nistrului – regimului Smirnov și slugoii regimului, tot soiul de organizații obștești. Apelurile lor către semnatarii acestei declarații arată tot mai, să spunem așa, jalnic. Este evident, că elanul ideologic al regimului din stânga Nistrului s-a răsuflat și mai mult, după apariția acestei declarații, care, repet, nu a adăugat nimic.”

Europa Liberă: Domnule Nantoi, dar după semnarea acestei declarații continue să existe opinii „alarmiste”, care spun: acest plan, Ucraina împreună cu Rusia, sau cu ajutorul Rusiei, vor decupa Transnistria. Are șanse. Și le auzim vocile aici, la Chișinău și nu doar.

Oazu Nantoi: „Păi, aceste voci aparțin celor, care au citit un articol scris de doamna Svetlana Gamova. Mai bine zis, au citit titlul articolului scris de doamna Svetlana Gamova, la 13 mai curent în „Nezavisimaia Gazeta” de la Moscova. Dar nu s-au gândit la faptul, că Uniunea Europeană își are propriile relații cu Ucraina și viceversa, Ucraina are niște așteptări vis-a-vis de relațiile cu Uniunea Europeană. Eu cu interes am urmărit, de exemplu, serbarea Zilei Europei la 15 mai la Kiev, unde domnul Grișcenko, ministrul Afacerilor Externe al Ucrainei, a declarat foarte apăsător, că ideea de integrare europeană este idee națională pentru Ucraina.

Așa că trebuie să fim calmi și să privim problema în toată complexitatea ei, care nu oferă soluții imediate, dar există, în opinia mea, o eroziune lentă a acestui regim din stânga Nistrului și o schimbare a conjuncturii geopolitice în favoarea Republicii Moldova. Chiar dacă au fost semnate acele acorduri de la Harkov, care, cu adevărat, au alarmat multă lume.”

Europa Liberă: Domnule Krîlov, Dumneavoastră sunteți de acord, că nu avem de ce să ne alertăm?

Valentin Krîlov: „Mi se pare, că este rezonabil de a citi părerea domnului Grișcenko Constantin, care în Rada supremă din Ucraina a făcut o declarație, unde el a subliniat, că declarația comună Ianukovici-Medvedev înseamnă, că nici Ucraina, nici Rusia nu dorește să piardă timp. Și după părerea lui, aceasta înseamnă, că procesul de negocieri, sau negocierile ca atare vor fi accelerate. În acest context, este o posibilitate, da mică, dar există o posibilitate suplimentară pentru accelerarea procesului de negocieri. Referitor la esența reglementării – mi se pare, că situația nu poate fi schimbată repede. Trebuie să avem timp.”

Europa Liberă: Dar au apărut elemente noi, care, repet, au îngrijorat pe unii analiști – impunerea, ca și cum, a neutralității. Sau rolul trupelor armate, pe care Chișinăul le vrea evacuate. Aceste lucruri nu sunt noi, domnule Krîlov?

Valentin Krîlov: „Mi se pare că nu. Federația Rusă permanent a subliniat faptul, că îi convine, când Moldova declară, că ea este și va fi țară neutră.”

Oazu Nantoi: „Eu am obosit să aud despre importanța neutralității Republicii Moldova. Această clauză este fixată în Constituția noastră, pe care noi trebuie s-o respectăm. Alta este, că această clauză, deocamdată, nu ne-a rezolvat nici o problemă ce ține de securitatea națională. Încă mai grav este, că singura țară, care sfidează statutul de neutralitate a Republicii Moldova, și suveranitatea, și integritatea teritorială este Federația Rusă, care în mod ilegal își menține trupele pe teritoriul Republicii Moldova, în raioanele de Est.

Eu, în calitate de cetățean, mă simt lezat de cedările absolut nejustificate și unilaterale, care au fost comise de guvernanțele precedente pe parcursul acestor aproape 20 de ani de zile, sau 18 ani de zile, cum și cui îi mai place. Și anume din această cauză, Federația Rusă nu ratează nici un prilej, pentru ca să sublinieze: în baza înțelegerilor atinse anterior, asta pe noi ne vârstă cu nasul în propriile „performanțele” diplomatice, ale noastre, referitor inclusiv la memorandumul din 8 mai 97, care de facto prevede relații confederative între Chișinău și Tiraspol. Și atunci, când Federația Rusă utilizează această formulă – statut special, garantat cu certitudine pentru Transnistria, asta

Federația Rusă presupune acel stat comun, fixat în memorandumul din 97, unde Chișinăul și Tiraspolul sunt două părți egale. Și Chișinăul nu poate, nu deține nici o pârghie, pentru a schimba unilateral această relație.”

Europa Liberă: Adică, autoritățile de astăzi, noi, care am moștenit această valiză cu aranjamente, au un coridor fără loc de întors? Un tunel spre federalizare? Domnul Nantoi.

Oazu Nantoi: „Nu, categoric nu. Deoarece acel memorandum a fost semnat la 8 mai 97. „Vaca sacră” a formatului pentalateral n-a generat nimic pozitiv pentru Republica Moldova și Guvernul de la Chișinău are mâinile dezlegate pentru a purcede la acțiuni, care vor schimba status quo-ul pe malul stâng al Nistrului și în jurul acestei probleme în ansamblu.”

Europa Liberă: Domnul Lupan?

Vlad Lupan: „În primul rând, vroiam să menționez faptul, că este pentru prima dată, când într-o declarație pe marginea soluționării conflictului transnistrean este scris foarte clar, că soluționarea conflictului transnistrean și elaborarea unui statut pentru Transnistria are loc în baza neutralității constituționale a Republicii Moldova. Or, este absolut clar un lucru și o prioritate a Republicii Moldova, a poporului Republicii Moldova să decidă, dacă este neutră sau nu. În asemenea circumstanțe, când alte două state declară acest lucru, pentru prima dată într-o declarație de acest gen, nu în discuții bilaterale, dar într-o declarație oficială, sigur, că acest lucru este în primul rând o condiție. Și în al doilea rând, este o interferență în afacerile unui alt stat.”

Europa Liberă: Dar, făcând-o pe avocatul diavolului, dar dacă văd, că voi v-ați scris, moldovenii, în Constituție această normă, de ce nu v-aș încuraja să păstrați această normă a neutralității? Eu Rusia, eu, Ucraina.

Vlad Lupan: „În primul rând, așa cum spuneam, este o chestiune internă a unui stat. Atunci, când poporul votează și decide, ce fel de neutralitate sau ne-neutralitate vom avea noi. Nu este absolut nici o treabă a altui terț stat în acest sens. Dacă în momentul actual ea este, mâine poate să nu fie. Dacă Republica Moldova ar spune, că Federația Rusă nu mai trebuie să fie federație, eu cred, că ar fi o interferență în afacerile Federației Ruse.”

Europa Liberă: Dar, poate, Moldova e copilul inconștient, care are nevoie de sfaturile Rusiei și a Ucrainei?

Vlad Lupan: „Poate, nu știu. Mă întreb și eu. Al doilea element, pe care vroiam să-l menționez, este faptul că în această declarație se spune foarte clar, că în cadrul soluționării este subliniată importanța trupelor de menținere a păcii din regiune. Și statele garante fac o referință la declarația de la Moscova din 18 martie 2009, privind transformarea trupelor de menținere a Rusiei sub egida OSCE. Declarația de la 18 martie 2009 stipulează foarte clar, că de fapt, o astfel de transformare se poate să se producă doar în rezultatul unei soluționări politice. Cu alte cuvinte – după.

Deci, sunt câteva elemente, care, din păcate, nu au existat până acum în declarațiile Federației Ruse. Și al treilea element este, că de fiecare dată, când Republica Moldova se așeza la masa de negocieri, noi spuneam și insistam pe următoarele: dacă este menționată Republica Moldova și Transnistria, atunci trebuie să fie menționat și faptul, că ele sunt părți în negocieri și nu părți. Pentru că asta, de fapt, înseamnă și acea egalitate, pe care încearcă s-o aducă Federația Rusă în plan internațional pentru Transnistria vis-a-vis de Republica Moldova. Al patrulea element – în primele trei capitole subiectul economic este menționat de trei ori. Eu cred, că sunt o serie întreagă de subiecte, care, pe de o parte da, ele s-au regăsit anterior în unele elemente ale documentului, dar eu cred, că pentru

prima dată avem toată constelația într-un singur document. Elaborat de două state, dintre care nici unul nu este Republica Moldova.”

Europa Liberă: Judecând după reacția Guvernului, această constelație nu este favorabilă Chișinăului, domnule Lupan, nu?

Vlad Lupan: „Nu, nu este favorabilă. Guvernul a încercat să răspundă într-o manieră cât se poate de echilibrată, de moale. Pentru că, până la urmă, în opinia mea, cred că vrea să încerce să discute subiectul la Moscova. Însă această declarație, ca și acțiunile Federației Ruse pe subiectul Gazpromului și alte acțiuni, demonstrează că, de fapt, asemenea atenție și asemenea moliciune, din păcate, nu pot să dea întotdeauna rezultate. Deși declarația Guvernului a acoperit parțial unele subiecte, unele totuși au rămas și în afară.”

Europa Liberă: Domnul Nantoi?

Oazu Nantoi: „Vreau să subliniez că în această declarație a celor doi președinți sunt momente care nu plac Chișinăului, în mod normal. Dar sunt și momente care nu plac Tiraspolului.”

Europa Liberă: Ba mai mult.

Oazu Nantoi: „Deci, atunci când se spune, că în baza respectării suveranității și integrității teritoriale ale Republicii Moldova, da ok! A neutralității constituționale și formarea spațiului unic juridic, economic și de apărare, deci asta categoric displace regimului de la Tiraspol.”

Vlad Lupan: „Aici sunt de acord cu domnul Nantoi.”

Oazu Nantoi: „Prin urmare, stimați colegi, fenomenul care-l numim conflictul transnistrean a fost asociat, cred, că de vreo două-trei kilograme de declarații, care n-au schimbat nimic. Și eu repet: eu sunt adeptul poziției că problema transnistreană, problema de reintegrare a Republicii Moldova în baza actualei Constituții a Republicii Moldova, poate fi soluționată prin consolidarea statului de drept, democratic pe malul drept al Nistrului, prin inițierea unor acțiuni coerente, de lungă durată, calculată, de ademenire a diferitor segmente ale populației din stânga Nistrului și marginalizarea oponenților procesului de reintegrare a țării, cu suportul țărilor, care vor să ne ajute.”

Europa Liberă: Există editorialiști, care spun în felul următor – că Dmitri Medvedev cu Victor Ianukovici ar fi ajuns și la o înțelegere secretă, care se va vedea mai târziu, însemnând că Transnistria va trece în mod efectiv sub controlul Kievului și asta este plata adevărată pentru flota din Marea Neagră. Dumneavoastră credeți în aceste scenarii, pe care le-a descris și presa de la Kiev și presa de la Chișinău, cu referințe la surse din blocul Iuliei Timoșenko? Domnule Krîlov?

Valentin Krîlov: „În viața noastră totul e posibil. Eu personal nu cred în această dezvoltare a evenimentelor, dar mi se pare, că totuși studierea problemei, în cazul dat noi discutăm despre problema transnistreană, totuși presupune abordarea întemeiată și reieșind din discuțiile de astăzi, pot să fac concluzia principală: că sunt două părți, care au două absolut diferite abordări la această problemă. Aici și este problema transnistreană.”

Europa Liberă: Problema transnistreană oricum va fi rezolvată într-un mod oarecare. Noi încercăm să vedem – va fi rezolvată în maniera în care a rezolvat-o, de exemplu, Rusia în raport cu Osetia și Abhazia.

Oazu Nantoi: „Și Cecenia.”

Europa Liberă: *Și Cecenia, sau nu. Asta e întrebarea, la care vrea să răspundă ascultătorul.*

Valentin Krîlov: „Corect. Dacă Moldova, eu am în vedere statul moldovenesc, o să facă încă câteva greșeli, e posibil. Și cu regret eu vorbesc despre acest fapt, cu regret mare. Eu sunt adept al integrității teritoriale a Moldovei, fără doar și poate. Dar eu am altă viziune la rezolvarea problemei. Și dacă, eu nu vorbesc despre anume actuala guvernare, n-are importanță. Dacă în timpul cel mai apropiat guvernarea, care va fi în funcție, o să facă câteva greșeli, e posibilă și această variantă tragică.”

Europa Liberă: *Respingerea declarației Ianukovici-Medvedev ar fi o greșală?*

Valentin Krîlov: „Respingerea declarației Ianukovici-Medvedev este neîntemeiată și nu este folositoare pentru consolidarea statalității moldovenești.”

Viktor Ianukovici cu omologul său rus Dmitri Medvedev la 17 mai la Kiev

Europa Liberă: *Adică, înțeleg că soluțiile pentru reglementarea transnistreană le vedeți mai curând în interiorul acestei declarații. Am înțeles corect?*

Valentin Krîlov: „Aici eu văd macar 12 momente, care sunt îndreptate în direcția corectă.”

Europa Liberă: *Spuneți trei dintre ele.*

Valentin Krîlov: „Nu trei, ele toate...”

Europa Liberă: *Primele trei.*

Valentin Krîlov: „Ele, toate 12. Ca exemplu, este vorba despre dialog egal, despre integritatea teritorială a țării, despre neutralitatea țării și despre operațiunea de menținere a păcii în zona securității...”

Europa Liberă: *Domnule Krîlov, dar dialogul egal va conduce, inevitabil, la statutul egal al celor două părți, sau trei, sau patru, câte vor fi. Asta nu înseamnă, finalmente, federalizare?*

Valentin Krîlov: „Fără federalizarea țării, rezolvarea problemei transnistrene este imposibilă.”

Europa Liberă: *Am înțeles.*

Valentin Krîlov: „Și eu și colegii mei au declarat pe această temă aproape 10 ani în urmă. Noi am fost primii, care au înaintat proiectul nostru de a crea în baza Republicii Moldova statul moldovenesc unional ca stat federativ.”

Europa Liberă: *Adică și Dumneavoastră vreți reformă constituțională – păstrăm neutralitatea, dar renunțăm la caracterul unitar.*

Valentin Krîlov: „Da. Altă ieșire nu este. Dar noi nu pedalăm această temă”.

Europa Liberă: *Domnule Nantoi și Domnule Lupan vreau să vă răspundeți la aceeași întrebare – este îndărătul acestei declarații cumva un plan secret, care poate aduce la Transnistria plecată pe calea Abhaziei și Osetiei?*

Oazu Nantoi: „Nu. Nu, dat fiind faptul că conflictul transnistrean este un caz aparte. În primul rând, din cauza faptului, că Republica Moldova este țară vecină a Uniunii Europene. Aici situația geopolitică este cu totul alta și Rusia pierde pas cu pas terenul. Eu îmi pun întrebarea – ce va fi în decembrie 2011 în așa numita Transnistria, în raioanele de Este ale Republicii Moldova? Acest hoț, care este Igor Smirnov, încă va mai candida la funcția de președinte? Rusia are probleme cu realizarea operațiunii „succesorul”. Asta nu e Osetia de Sud, unde ea trimite ofițeri din securitate și-i declară prim-miniștri. Aici e altă situație.

Deaceea, eu cred, că noi mai puțin trebuie să vorbim despre declarații din exterior, și mai mult să ne concentrăm asupra monitorizării activității propriului nostru Guvern. Să le cerem mai multă insistență și eficiență, și să fim deschiși și sinceri în dialog cu oamenii de bună credință din stânga Nistrului.”

Europa Liberă: *Domnule Nantoi, dar iată, regimul pe care nu-l iubiți Dumneavoastră, pe bună dreptate, l-a arestat pe Vardanean. Ce poate să facă concret Chișinăul, ca să se legitimeze în fața publicului?*

Oazu Nantoi: „Aici ați atins o strună foarte dureroasă. Pentru noi, cetățenii Republicii Moldova, aceste cazuri ne demonstrează o dată în plus, că statul nostru este impotent, atunci când este vorba de problema apărării drepturilor propriilor cetățeni pe propriul teritoriu. Asta este o problemă. Dar aici care este situația? Dacă vom arăta cu degetul la Guvern astăzi asta nu schimbă nimic.

Cazul lui Vardanean necesită aplicarea altor metode și aici doar prin sensibilizarea opiniei publice, prin presiuni din partea comunității internaționale se poate de ajuns la ceva, dacă se va ajunge. Sunt multe evenimente tragice în stânga Nistrului. Se încalcă brutal drepturile omului. Pe lângă Vardanean a fost arestat, la 19 martie, și Ilie Cazac. Dacă nu este jurnalist, asta nu înseamnă că soarta lui trebuie să ne deranjeze mai puțin.”

Europa Liberă: *La fel de mult ne deranjează cei patru băieți arestați pe gheața Nistrului.*

Oazu Nantoi: „Păi, asta e situația.”

Vlad Lupan: *„La care statul și Guvernul ar fi trebuit să reacționeze.”*

Europa Liberă: Da, dar atunci, când domnule Nantoi faceți trimitere la nu știu ce intervenție a OSCE-ului sau a mediatorilor, ei tocmai spun: nu aprindeți lumina, că nouă ne vine mai bine să negociem pe întuneric. Nu trebuie transparență, s-ar putea să fie mai eficient. Asta-i problema – nici rezolvare, nici transparență și Vardanean și alții continuă să sufere.

Oazu Nantoi: „Aici eu constat, cu regret, că ceea ce am spus eu – eu nu sunt fericit de faptul, că statul Republica Moldova nu este în stare să-și apere propriii cetățeni.”

Europa Liberă: *Dar noi cu atât mai mult. Domnule Lupan, Dumneavoastră ce credeți? Au temeii cei care întrevăd scenarii apocaliptice?*

Vlad Lupan: „Dacă vă referiți la existența unui plan secret, prin care să fie separată Transnistria de Republica Moldova, sigur că nu putem spune cu siguranță nimic, pentru că nu știm. Există asemenea idei în Ucraina? Da, am văzut. De exemplu chiar și „Zercalo nedeli”, iarăși apropiații revoluției, liderilor fostei revoluții portocalii scrie că, de fapt, subiectele de acest gen, cum este soluționarea transnistreană sau politica securității europene nu prezintă pentru noua guvernare nimic din punct de vedere a banilor. Și din cauza asta vor merge pe anumite cedări. Și asta era scris pe data de 15 mai, deci până la începutul întrevederii. Tot acolo se menționează, că încă se va vedea ce fel

de protocoale secrete vor fi semnate de către Ianukovici și Medvedev. Sigur, acestea sunt speculații. Nu putem ști cu siguranță.

Din ceea ce vedem, din declarații, vedem într-adevăr, că Ucraina subscrie politicii Federației Ruse în această regiune a Republicii Moldova și cu siguranță există un anumit interes de a-și susține, prezerva influența în această zonă, atât a Moscovei, cât și, eventual, a Kievului. Pentru că, până la urmă, așa cum spunea de altfel tot Oazu Nantoi, Kievul a avut într-o vreme o politică a mărului copt – să așteptăm rușii să acționeze, să mai dăm și noi din coate și după asta Transnistria ne va pica nouă în mâini, pentru că în mâna Rusiei puțin probabil, Rusia e departe.

Până la urmă de fapt, când ne uităm la această declarație și la faptul că, iată, există 12 momente pozitive în ea, ajungem iarăși la concluzia, cu care am și început, că o soluționare a conflictului transnistrean este pe o perioadă de timp scurtă și medie, ba poate și lungă, imposibilă, pentru că există disensiuni extraordinar de mari pe mai multe subiecte. Disensiuni, despre care oficialii nu vor vorbi, evident. Dar, din punct de vedere practic, da, eu mi-aș închipui că Republica Moldova ar trebui, și am menționat de câteva ori lucrul ăsta, că Republica Moldova, în primul rând, ar trebui să aibă o strategie de soluționare a conflictului transnistrean pe termen mediu și lung.”

Europa Liberă: *Mai cu seamă acum, când în formatul 5+2, se pare, că totuși se schimbă raportul de forță, oricum ați da.*

Vlad Lupan: „Da. Raportul de forță nu știu cum se schimbă în formatul 5+2, pentru că însăși declarația aceasta dintre Ianukovici și Medvedev este semnată în afara formatului 5+2.”

Europa Liberă: *Da, dar până acum, cel puțin, Chișinăul spera că are un partener diferit de Rusia, atunci când avea Kievul ca și cum în spate. Acum are un singur partener, ruso-ucrainean.*

Vlad Lupan: „Da, și din cauza asta tocmai Republica Moldova, am vorbit în repetate rânduri, câțiva ani la rând, despre faptul că Republica Moldova trebuie să se asigure de o susținere mult mai clară și nu numaidecât oficială, nu numaidecât deschisă din partea Uniunii Europene și a SUA pe soluționarea conflictului transnistrean. Pentru că atunci când să ne așezăm la negocieri și nu numaidecât în formatul 5+2, el poate fi un format tactic, de negocieri tactice, da pe o soluționare de durată, să ne așezăm așa, încât alături de Republica Moldova de aceeași parte a mesei să se așeze Uniunea Europeană și Federația Rusă.”

Europa Liberă: *Pe final vreau să răspundeți la o întrebare, poate fantezistă, poate chiar nelalocul ei. Dar sunt obligat să v-o adresez: președintele Tadić a spus, că nu va plăti cu prețul recunoașterii kosovarilor intrarea în Uniunea Europeană. Păstrând proporțiile, chiar dacă sunt lucruri incomparabile, Chișinăul oare ar putea să accepte intrarea accelerată în Uniunea Europeană, abandonând Transnistria? Sub influența diferitor factori, Domnule Lupan?*

Vlad Lupan: „Am avut ocazia să-l văd pe domnul Tadić personal și să mai urmăresc evoluțiile din Serbia. Haideți să nu picăm pradă unor înțelegeri locale a problemelor. Serbia este mult mai bună la lucru strategic. De fapt, Tadić a declarat, în opinia mea, acest lucru tocmai pentru ca să motiveze Uniunea Europeană să-i primească așa cum sunt, fără ca ei să recunoască Kosovo. E un fel de presiune. Și până în ultimul moment, dacă va fi nevoie, cred că Serbia va recunoaște Kosovo, punând anumite condiții, dar asta va fi acel schimb, pentru care Uniunea Europeană o va lua în sânul său.”

Europa Liberă: Mă interesează, fără Transnistria ar putea să fie mai ademenitoare sau nu Moldova?

Vlad Lupan: „Nu va fi fără Transnistria. Pur și simplu nu va fi. Nu putem discuta despre va fi, sau nu va fi cu Transnistria. Ea va fi cu Transnistria într-o anumită măsură, într-un anumit fel. Deci, relația noastră cu Uniunea Europeană va fi legată de performanțele noastre interne. Subiectul transnistrean la un moment dat s-ar putea să nu fie atât de important în realția cu Uniunea Europeană, în dependență și de anumiți factori, care se vor derula pe parcursul a următorilor ani. Nu putem ști cât de mult vor influența. Îm amintesc de o discuție, în care un oficial european a spus: țineți minte de precedentul Cipru, dar să știți, că Republica Moldova nu va fi primită în Uniunea Europeană ca și Cipru. Dar totuși, nu uitați de precedentul Cipru.”

Europa Liberă: Domnule Nantoi, Dumneavoastră ce credeți?

Oazu Nantoi: „Eu categoric nu accept o asemenea dilemă. Totdeauna spun că acel care nu va fi impotent pentru a se integra în Uniunea Europeană, va fi capabil să integreze în componența Republicii Moldova și raioanele de est ale Republicii Moldova.”

Europa Liberă: Domnule Krîlov, vorbești despre greșeli intenționate sau neintenționate.

Valentin Krîlov: „Transnistria nu dorește aderarea la Uniunea Europeană, în primul rând, o primă constatare. Dar nu e în dorința Transnistriei..., este vorba despre alte momente foarte principale și principiale. Precedentul Kosovo nu este în favoarea Republicii Moldova. El este în favoarea tendințelor separatiste, care există în toată lumea, inclusiv în Transnistria. În acest context, eu și colegii mei vedem, aici eu sunt de acord cu domnul Nantoi, că noi trebuie să concentrăm eforturile noastre comune, și interne în primul rând, pe calea rezolvării problemei. Și aici noi nu trebuie să pedalăm ideea federalizării, nefederalizării, aderării la NATO, neaderării la NATO, aderării la Uniunea Europeană sau nu.

Noi trebuie să înțelegem clar, că sunt două etape strict necesare – cu această poziție este de acord și guvernarea actuală și această poziție este practic confirmată în declarația comună făcută de domnii Ianukovici și Medvedev. Este vorba despre prima etapă de restabilire a încrederii. Și paralel merge etapa a doua – construirea relațiilor reciproc-avantajoase în domeniul, în primul rând, economic, social-economic.”

Oazu Nantoi: „Dar cum să restabilesc eu încrederea, dacă din 6 martie mie nu mi se permite să intru în regiune?”

Valentin Krîlov: „Este vorba despre recunoașterea, în primul rând, de Chișinăul oficial baza normativă a tratatelor, care există la moment. Chișinăul oficial nu recunoaște această bază normativă.”

Europa Liberă: Deci, Domnule Krîlov, ca să înțeleg corect, Dumneavoastră sunteți împotriva ipotezicii abandonării a Transnistriei de dragul intrării în Uniunea Europeană?

Valentin Krîlov: „Eu sunt categoric împotriva și cred că majoritatea populației din Moldova tot este contra acestei propuneri.”

Europa Liberă: Dar dacă s-ar pune, admitem, s-ar pune problema – puteți intra în Uniunea Europeană mai repede fără Transnistria, Dumneavoastră ați accepta personal?

Valentin Krîlov: „Eu personal nu. Și cred că majoritatea populației nu va fi de acord cu această propunere. În viața noastră totul e posibil, eu repet această părere a mea, dar consecințele acestei propuneri, vor fi tragice.”

Europa Liberă: Am înțeles. Mulțumesc frumos. Doamnelor și domnilor, am ajuns la punctul final al emisiunii de astăzi, la care au participat Oazu Nantoi, Vlad Lupan și Valentin Krîlov.

10. Interviu cu Vlad Spânu: O manifestare de forță a Rusiei în problema transnistreană. Radio Europa Liberă. 18.05.2010.

Vlad Spânu (Fundatia Moldova): „Într-un context geopolitic nefavorabil, avem foarte multe de făcut pentru a convinge NATO, UE și SUA să susțină independența Moldovei”

Vlad Spânu: „Astfel de declarații, care sunt bilaterale, vor să demonstreze că Rusia și Ucraina sunt o forță în acest format 5+2 și de ele va depinde foarte mult cum se va soluționa problema transnistreană. Deci, într-un fel, în special Rusia își arată mușchii vis-a-vis de problema transnistreană, arătând Republicii Moldova, dar și Statelor Unite ale Americii și Uniunii Europene, că ei sunt cei care vor decide cum se va rezolva conflictul transnistrean. Asta-i mesajul politic general.”

Europa Liberă: Dar această declarație ruso-ucraineană ar conveni Chișinăului, Republicii Moldova?

Vlad Spânu: „Tot ce se declară vis-a-vis de Republica Moldova trebuie privit de Chișinău atent. Și faptul că se face referință la declarațiile semnate între fostul președinte Voronin și Igor Smirnov ne pune să ne gândim foarte mult. Fiindcă la Chișinău lucrurile s-au schimbat, este o altă conducere, însă referire se face de către Kiev și de către Moscova la niște documente care au fost semnate și erau contrare intereselor Republicii Moldova.”

Europa Liberă: Ar trebui să urmeze și reacțiile OSCE, UE și SUA?

Vlad Spânu: „Nu vor urma. Din cauza că în aceste instituții, am în vedere OSCE, Rusia este acel actor, care își va spune cuvântul și va bloca orice inițiative, care ar veni contrar spiritului acestei declarații de la Kiev. Și nu cred că SUA va face vreo declarație, fiindcă declarația se vrea a fi, cel puțin formal, forma ei pare a fi neutră. Și se bazează pe niște principii vis-a-vis de soluționarea conflictului, care nu sunt contradictorii. Însă în esență ele sunt. Dar ținând cont de situația geopolitică, care am putea s-o discutăm acum, lucrurile nu sunt favorabile pentru Republica Moldova.”

Europa Liberă: Dar ca reacție la declarația comună a președinților Federației Ruse și Ucrainei a urmat declarația vociferată astăzi de premierul Filat, care spunea că retragerea completă a munițiilor Federației Ruse din Transnistria este una dintre condițiile necesare pentru rezolvarea problemei transnistrene.

Vlad Spânu: „Aceasta este foarte important de spus. Și de la orice tribună și cu fiecare prilej pentru a da de înțeles că Moldova are niște condiții, care, dacă nu se vor implementa, nu se va putea merge înainte cu soluționarea conflictului. Și acceptarea acestor condiții trebuie să fie înțelese de toate părțile implicate.”

Europa Liberă: Pe de altă parte, am reținut mai recent o declarație, făcută de domnul Kramer, fost secretar adjunct de stat pentru Afaceri Europene și Euroasiatice în Administrația Bush, care spunea că în interesul de a elimina problemele iritante de pe agenda sa cu Moscova, Administrația Obama ar putea să vândă și Georgia, și Moldova, și nu va mai cere retragerea forțelor militare ruse de pe teritoriul Republicii Moldova.

Vlad Spânu: „Da, eu la asta mă refeream. Că Republica Moldova se află în fața unei situații geopolitice care nu ne este favorabilă nouă. În primul rând, ce a spus David Kramer – Administrația de la Washington, dar și cu sprijinul

unor membri ai Congresului, sunt gata să sacrifice unele principii și poziții în politica externă pentru concesii din partea Rusiei. De exemplu, în problema Iranului, în problema Tratatului FACE, care se referă atât la Republica Moldova, cât și la Georgia, și la reducerea arsenalului nuclear, care acum sunt în negocieri dintre Washington și Moscova. Deci, asta e o problemă, care există la Washington de a-și schimba relațiile cu Rusia. Dar aceste schimbări Rusia le vrea doar având niște cedări din partea Administrației și cedări în ceea ce-i interesează pe ei, la granițele imediate de Rusia. Și, în special, se are în vedere Ucraina, Georgia și Republica Moldova. Aș vrea să zic și alte chestii, legate de situația geopolitică ce ține de Transnistria.

Kievul încearcă acum să-și schimbe radical politica externă, în special în relațiile cu Rusia. Și atunci este temerea că Transnistria poate fi cedată. Sau poziția Ucrainei față de Transnistria cedată. Așa, alt bloc de probleme cu care se confruntă Republica Moldova astăzi, este în interiorul NATO și UE. Există două blocuri de țări, care unele, în special Germania, Italia, Franța, sunt într-o poziție mai flexibilă față de Rusia. Și altele, un grup mai mic, țările din Europa de Est, care au poziție mai fermă, dar care sunt în minoritate și au o pondere mai slabă. Deci, asta este un context geopolitic general, care nu este favorabil Republicii Moldova. Și noi avem foarte multe de făcut, în sensul de a convinge fiecare din aceste țări: Ucraina, NATO, Uniunea Europeană și SUA pentru a-și revedea pozițiile și a susține independența Republicii Moldova și soluționarea problemei transnistrene.”

Europa Liberă: Domnule Spânu, dar credeți că în asemenea condiții, în asemenea situație, e posibil de reluat negocierile în formatul 5+2 fără anumite condiții prealabile?

Vlad Spânu: „Formatul 5+2 trebuie de reluat. Trebuie de discutat acolo, inclusiv ceea ce se declară la Kiev sau în alte părți. Cel mai important este ca în paralel la aceste negocieri, care deseori, de atâtea ani n-au dus la nimic palpabil, în sensul soluționării problemei transnistrene, trebuie ca să se lucreze cu societatea civilă din Transnistria.”

Europa Liberă: Și chiar credeți că administrația Smirnov nu va împiedica acest lucru?

Vlad Spânu: „Întotdeauna a împiedicat și va împiedica. Însă ne-a demonstrat faptul că URSS-ul a crăpat din două considerente: una – din considerentul economic. Și al doilea din considerentul deschiderii față de lume.”

11. Interviu cu Vlad Filat: Am reușit să asigurăm supraviețuirea țării și să punem bazele dezvoltării din continuare. Infotag. 02.06.2010.

Infotag: Dle Prim-ministru, au trecut deja opt luni de la instalarea în funcție a Guvernului pe care-l conduceți. Ce ați reușit să realizați în această perioadă din scopurile propuse?

Vlad Filat: A fost o perioadă deloc ușoară, noi moștenind de la comuniști o țară în profundă criză economică, cu o societate antagonizată și divizată, izolată în plan extern și cu relații înghețate cu partenerii de dezvoltare. Am fost impuși să facem față unor provocări fără precedent în istoria tînărului stat Republica Moldova. Primul și cel mai important obiectiv a fost să asigurăm supraviețuirea țării și astăzi pot spune cu mîndrie că am reușit realizarea acestuia. Mai mult, noi am reușit să asigurăm baza necesară pentru dezvoltarea din continuare a Republicii Moldova ca stat democratic, de drept, cu economie de piață funcțională și cu perspective clare de integrare europeană.

Infotag: Dle Prim-ministru, V-aș ruga să discutăm puțin în detalii despre situația economică pe care ați moștenit-o și ce avem în prezent la acest capitol.

Vlad Filat: Nu este un secret că, în 2009, anul în care a avut loc transferul de putere de la comuniști la democrați, economia țării noastre a înregistrat cel mai acut declin economic din ultimii 15 ani. Produsul Intern Brut în ianuarie-septembrie 2009 s-a diminuat cu 7,7%, comparativ cu aceeași perioadă a anului 2008. Exporturile și importurile s-au redus cu 24,2% și 36,9%, respectiv, în perioada ianuarie-octombrie 2009, fiind determinate de cererea scăzută externă și internă de mărfuri. Fluxurile de investiții în țara noastră au scăzut brusc. Investițiile în capital fix s-au micșorat cu 42,5% în perioada ianuarie-septembrie 2009. Întreprinderile industriale, atât cele private, cât și cele publice, au înregistrat o diminuare cu 24,3% a volumului producției industriale (în prețuri comparabile), în perioada ianuarie-octombrie 2009, comparativ cu perioada respectivă a anului 2008.

În ianuarie-septembrie 2009, volumul producției agricole în toate categoriile de gospodării a constituit 89,8% (în prețuri comparabile) din volumul înregistrat în perioada similară a anului 2008. Deficitul bugetar anual, la momentul preluării guvernării, era prognozat la nivelul de 16% din PIB, dar Guvernul a reușit prin acțiunile sale să-l diminueze la 7,8% la sfârșit de an. Guvernul a moștenit un sistem al finanțelor publice destabilizat grav.

Criza economică a afectat partea de venituri a bugetului de stat. În ianuarie-octombrie 2009, veniturile au scăzut cu 8,6%, comparativ cu perioada similară din 2008. Iar majorările electorale ale salariilor și pensiilor în 2009, la care a recurs guvernarea comunistă, au contribuit la creșterea cheltuielilor publice cu 3,7%.

Imediat după preluarea guvernării, am elaborat Programul de stabilizare și relansare economică a Republicii Moldova pe anii 2009-2011. Programul reprezintă fundamentul pentru acțiuni pe termen mediu și lung, care vor pune bazele unei economii competitive, bazate pe cunoaștere, tehnologii performante, lipsite de orice bariere pentru creștere și prosperare, și vor sprijini formarea unei societăți moderne, cu valori contemporane și standarde de viață avansate.

În baza acestui program, a fost negociat Acordul - Memorandum de colaborare dintre Guvern și Fondul Monetar Internațional pentru 2010-2012, care la 29 ianuarie 2010 a fost aprobat de Consiliul de directori al FMI. Republica Moldova a obținut suport financiar în valoare de 177 milioane Drepturi Speciale de Tragere (echivalentul a circa 180 milioane dolari SUA), pentru finanțarea necesităților bugetare și asigurarea stabilității macroeconomice.

Conform angajamentelor asumate față de cetățenii noștri aflați peste hotare, am purces la elaborarea „Programului de Atragere a Remitențelor în Economie „PARE 1+1”, care prevede mobilizarea resurselor umane și financiare ale migranților moldoveni în dezvoltarea economică a Republicii Moldova

O preocupare de bază a Guvernului pe care-l conduc a constituit-o îmbunătățirea cadrului legal ce vizează activitățile economice. Astfel: a fost simplificată procedura de impozitare cu TVA la cota zero a mărfurilor introduse pe teritoriul vamal al Republicii Moldova în regim vamal; a fost creată Zona Economică Liberă „Bălți”; întru liberalizarea pieței energiei electrice, a fost adoptată Legea cu privire la energia electrică; a fost adoptată Legea cu privire la gazele naturale; a fost reformată instituțional Agenția pentru Reglementare în Energetică; a fost elaborat proiectul de lege cu privire la eficiența energetică.

Infotag: Dar care totuși au fost efectele de ordin financiar?

Vlad Filat: În primul trimestru al anului 2010, veniturile bugetului public național au înregistrat o creștere, comparativ cu aceeași perioadă a anului trecut, de peste 12%, iar cheltuielile – peste 6%. În această perioadă, noi am reușit nu doar să stabilizăm situația, dar și să obținem o ușoară creștere economică – de peste 2%. În context, aș vrea să invoc verdictul Misiunii FMI, care a fost recent în Republica Moldova. Iar aceasta a fost unul clar: Guvernul a reușit să depășească recesiunea, iar indicatorii macroeconomici s-au îmbunătățit vizibil. Apropos, merită menționat și faptul că prognoza inițială a deficitului bugetar, raportat la PIB, a fost diminuată de la 7% la 5,4%.

Infotag: Dle Prim-ministru, fiți de acord: putem vorbi mult despre indicatori macro-economici pozitivi, dar, atât timp cât acest lucru nu se va regăsi în nivelul de protecție socială al cetățenilor, în acțiunile privind protecția sănătății, credibilitatea Guvernului va fi una redusă.

Vlad Filat: Protecția socială este o prioritate absolută a actualei guvernări și toate activitățile noastre la acest capitol în perioada de referință au fost orientate spre a contribui la atenuarea consecințelor nefaste ale crizei social-economice, făcându-le mai puțin resimțite pentru majoritatea cetățenilor. În domeniul muncii și politicilor ocupaționale a fost asigurată majorarea salariilor cadrelor didactice din instituțiile de învățământ de toate nivelurile în medie cu 24 la sută, următoarele tranșe de majorare a salariilor lor urmînd să fie implementate cu începere de la 1 ianuarie 2011 și 1 septembrie 2011.

În scopul protejării de către stat a salariaților cu retribuție mică din sectorul real al economiei, cuantumul minim garantat al salariului în sectorul real a fost majorat de la 900 lei la 1100 lei pe lună, ceea ce va duce la o majorare a salariilor majorității salariaților din sectorul real cu circa 7-8%.

În domeniul asigurărilor sociale ne-am propus drept scop reconsiderarea sistemului de pensii în vederea unificării acestuia și excluderea condițiilor privilegiate din sistemul public de asigurări sociale.

Unul din obiectivele de bază din cadrul sistemului de protecție socială constituie susținerea adecvată a persoanelor vulnerabile prin direcționarea eficientă a asistenței sociale și prevenirea excluziunii sociale. Pentru a asigura efectiv o asistență socială orientată și centrată pe beneficiar, prin prisma îmbunătățirii accesului la prestația bănească ajutor social, a fost majorat venitul lunar minim garantat al familiei de la 430 lei la 530 lei.

Apropos, din 2010 în Republica Moldova se implementează un nou sistem de asistență socială, care prevede majorarea alocațiilor în acest sens cu peste 36%, comparativ cu anul 2009. Ne propunem să-i ajutăm pe acei care au cu adevărat nevoie de acest lucru.

Politicile de protecție socială a familiilor cu copii sunt orientate și în continuare spre susținerea financiară a familiilor prin majorarea constantă a indemnizațiilor adresate familiilor cu copii, precum și spre încurajarea creșterii și securității demografice. Astfel, cuantumul indemnizației unice la nașterea copilului a fost majorat față de anul 2009 cu 300 lei: pentru primul copil el constituie 1700 lei, iar pentru fiecare copil următor - 2000 lei, iar indemnizația lunară la îngrijirea copilului pînă la 1,5 ani pentru persoane neasigurate de la 150 (2008-2009) la 250 lei (2010).

Una din provocările căreia a trebuit să-i facem față a fost menținerea nivelului de finanțare al sistemului de sănătate în condițiile impactului crizei financiare internaționale. Astfel, au fost întreprinse acțiuni pentru

menținerea nivelului de finanțare al sectorului de sănătate din fondurile publice. Ca rezultat, bugetul consolidat al ocrotirii sănătății precizat în anul 2009 a constituit 3820,7 mil. de lei, ceea ce este cu 512,9 mil. de lei mai mult comparativ cu bugetul anului 2008.

Pentru extinderea accesului la servicii medicale, în special al categoriilor de persoane social-vulnerabile, pentru anul 2010 a fost majorat cuantumul resurselor financiare din bugetul de stat transferat în fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală cu circa 32,2% față de nivelul precizat pentru anul 2009, ponderea acestora fiind 59,3% din totalul fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală.

A fost majorat cuantumul resurselor financiare destinat asistenței medicale primare până la 1 mld. lei, ceea ce reprezintă 31% din fondul de bază a fondurilor asigurării de asistență medicală pe anul 2010. Aceasta constituie o majorare semnificativă cu 82 mil. lei sau 8,9% față de anul 2009. De asemenea, pentru anul 2010 au fost majorate alocațiile pentru medicamente parțial și/sau integral compensate cu 51,2% (sau cu 37,9 mil. lei) față de anul 2009 și reprezintă suma de 112 mil. lei. A fost extinsă lista medicamentelor compensate de la 53 denumiri comerciale internaționale în anul 2009 la 84 în anul 2010.

Infotag: O prioritate declarată a Guvernului pe care-l conduceți este integrarea europeană. Ce ați reușit la acest capitol?

Vlad Filat: În această perioadă, s-a urmărit implicarea cât mai activă a țării în procesul de colaborare cu UE, atât în cadrul Parteneriatului Estic, cât și pe dimensiunile bilaterală și multilaterală.

Un eveniment de importanță majoră pentru parcursul european al țării a fost lansarea negocierilor Acordului de Asociere între Republica Moldova și Uniunea Europeană. La 12 ianuarie la Chișinău a avut prima rundă, iar la 25-26 martie, la Bruxelles - a doua rundă, între care negocierile s-au desfășurat într-un ritm dinamic prin intermediul conferințelor video zilnice. În rezultat părțile au constatat un nivel înalt de convergență între pozițiile RM și UE.

În contextul Acordului de Asociere a fost inițiată lansarea a trei procese de dialog – cu privire la liberalizarea regimului de vize, crearea Zonei de Comerț Liber și Aprofundat, și dialogul structurat privind drepturile omului. În acest scop, RM a găzduit Misiunea Comisiei Europene pentru discuții exploratorii pe marginea dialogului privind liberalizarea regimului de vize pentru cetățenii moldoveni (1-2 martie). Misiunea a avut drept scop evaluarea gradului de pregătire a RM pentru lansarea dialogului privind liberalizarea regimului de vize. Urmare a vizitei misiunii Comisiei Europene, suntem în proces de aprobare a Termenilor de Referință pentru dialogul pe vize, care va fi lansat cu ocazia Consiliului de Cooperare din 15 iunie a.c.

Dialogul bilateral dintre RM și UE a fost impulsionat de vizita la Bruxelles a delegației Guvernului RM în perioada 23-28 martie, cu ocazia reuniunii Grupului Consultativ al Donatorilor din 24 martie. În cadrul reuniunii, partenerii de dezvoltare ai RM s-au angajat să ajute RM cu asistență financiară în volum de 2,6 miliarde dolari SUA.

Un aspect deosebit de important al colaborării moldo-comunitare ține de domeniul energetic. La 17 martie 2010, la Viena a avut loc ceremonia oficială de semnare a protocolului de aderare a RM la Tratatul Comunității Energetice.

Acest pas este semnificativ pentru Republica Moldova în implementarea standardelor UE în domeniul energetic, precum și pentru a spori capacitățile investiționale pentru Moldova.

Infotag: La capitolul politică externă, nu pot să nu Vă întreb de relațiile cu statele vecine, dar și cu alte țări.

Vlad Filat: Un rezultat incontestabil, este revenirea la normalitate în relațiile cu vecinii. Pe parcursul ultimilor ani, relațiile cu Ucraina au fost practic înghețate, iar cu România ajunseseră într-o fază de dușmănie evidentă (desigur, această atitudine era manifestată unilateral de către precedenta guvernare a Republicii Moldova).

Imediat după preluarea guvernării, am relansat relațiile cu România. Într-un răstimp relativ scurt, a fost semnat Acordului privind micul trafic la frontieră, Acordul cu privire la punctele de trecere a frontierei de stat dintre România și Republica Moldova, Protocolul de amendare a Acordului privind promovarea și protejarea reciprocă a investițiilor. S-a convenit la deschiderea noilor misiuni consulare. A fost semnat Acordul privind acordarea Republicii Moldova a 100 mil. euro. A fost dat în exploatare podul Rădăuți-Lipcani etc. Într-un cuvânt, Republica Moldova și România au revenit la relații de bună vecinătate și de parteneriat în beneficiul reciproc.

În calitate de Prim-ministru al Republicii Moldova, am efectuat o vizită de lucru la Kiev, la 1 februarie 2010, în cadrul căreia au fost abordate principalele subiecte de actualitate în relațiile bilaterale, cum ar fi demarcarea frontierei de stat, dinamizarea procesului de recunoaștere a proprietăților RM pe teritoriul Ucrainei, dezvoltarea relațiilor economice, inclusiv necesitatea organizării, după o pauză de patru ani, a următoarei ședințe a Comisiei interguvernamentale moldo-ucrainene pentru colaborare comercial-economică.

Promovarea relațiilor cu Federația Rusă s-a manifestat prin conturarea unui nou impuls considerabil în dialogul politic moldo-rus, fapt care se datorează contactelor la nivel politic înalt, stabilite la finele anului 2009, în contextul deținerii de către Republica Moldova a președinției CSI. În cadrul acestui dialog bilateral, la 31 martie curent, Prim-vicepreședintele Guvernului Federației Ruse, Igor Șuvalov, a efectuat o vizită în Republica Moldova. Pe agendă au figurat subiecte ce țin de cooperarea în diverse domenii de interes comun, precum și de conlucrarea celor două țări în cadrul CSI. Aș menționa în context cele două întrevederi pe care le-am avut cu Premierul rus Vladimir Putin – la Yalta și la Sankt-Petersburg. În cadrul discuțiilor constructive pe care le-am avut, am convenit asupra soluționării mai multor probleme importante, cum ar fi: prelungirea termenului de înregistrare a cetățenilor moldoveni în Rusia de la 3 la 30 de zile, deschiderea terminalelor suplimentare pentru importul de vinuri moldovenesti etc.

În contextul întrebării Dvs. referitor la relațiile cu alte țări, aș mai menționa faptul că Programul de activitate al Guvernului Republicii Moldova prevede inițierea unui parteneriat strategic cu SUA, bazat pe principii concrete. Urmează a menționa că dialogul moldo-american a înregistrat o efervescență fulminantă, înregistrându-se astfel de acțiuni ca: în perioada 19-23 ianuarie 2010 am vizitat SUA, în timpul vizitei fiind semnat Acordul de finanțare deplină din fondurile Corporației Provocările Mileniului (Compact) pentru proiectele Tranziția la o agricultură performantă și Reabilitarea rețelei de drumuri, în valoare de 262 milioane dolari SUA, precum și Memorandumul de principii și proceduri între Republica Moldova și Statul Carolina de Nord cu privire la dorința de a întări bunele relații.

Am avut întrevederi cu personalități politice și administrative marcante: Joe Biden, Vicepreședinte al SUA, Hillary Clinton, Secretar de Stat al SUA, Daniel Daniel Yohannes, Director Executiv al MCC, Robert Zoelick, Președinte al Grupului Băncii Mondiale, Dominique Strauss-Kahn, Director al FMI Ban Ki-Moon, Secretar General al ONU, Helen Clark, Administrator PNUD etc. În urma vizitei, a fost elaborat proiectul Planului de acțiuni privind implementarea înțelegerilor convenite în cadrul vizitei oficiale în SUA.

În perioada de referință s-a constatat o intensificare sporită a relațiilor bilaterale cu statele membre ale UE Olanda, Finlanda, Suedia, Norvegia, Austria, Portugalia, Spania etc.

Infotag: Ce s-a reușit în vederea atingerii obiectivului de reintegrare a țării?

Vlad Filat: Aș vrea să menționez că reintegrarea țării constituie una din cele cinci priorități stabilite în Programul de guvernare. Noul Guvern a atribuit procesului de reglementare a conflictului transnistrean o importanță politică mai mare ca în trecut, punând dosarul în cauză, pentru prima dată după 1992, în sarcina unui Viceprim-ministru, asistat de un Birou pentru Reintegrare din cadrul Cămarilor de Stat.

Cu regret, în pofida eforturilor întreprinse trebuie să constatăm că, până în prezent, nu am reușit practic să relansăm oficial negocierile în formatul „5+2”. Totuși, în ultimele au avut loc câteva evenimente relevante de natură să contribuie la crearea premiselor propice pentru desfășurarea procesului de reglementare a conflictului transnistrean. Vom menționa, în particular, cele trei reuniuni neformale în formatul „5+2” cu participarea reprezentanților transnistreni care s-au desfășurat pe 6 noiembrie și 9 noiembrie 2009 respectiv la Viena și Tiraspol și pe 1-2 martie 2010 la Viena.

S-a reușit reluarea contactelor și dialogului dintre Chișinău și Tiraspol la nivel de reprezentanți politici, prin organizarea unor întâlniri lunare, în scopul identificării unor modalități practice de soluționare a problemelor cu care se confruntă populația de pe ambele maluri ale Nistrului. Au avut loc deja 5 astfel de întâlniri în formatul „1+1” (5 și 27 noiembrie 2009 - Viena și Bender, 26 ianuarie 2010 - Chișinău, 8 februarie - Tiraspol și 26 martie - Chișinău).

A fost continuată cooperarea cu Misiunea Uniunii Europene pentru Asistență la Frontieră (EUBAM) în vederea sporirii eficienței controlului și întăririi securității pe segmentul transnistrean al frontierei de stat moldo-ucrainene, inclusiv prin antrenarea experților europeni în activitățile de demarcare pe acest segment.

Într-un cuvânt, până în prezent a fost depus un volum de lucru enorm în această direcție și vom continua eforturile noastre pentru a obține o reglementare pașnică a problemei transnistrene în limitele Constituției Republicii Moldova.